

ULOGA PODUZETNIČKIH POTPORNIH INSTITUCIJA U RAZVOJU GOSPODARSTVA - SLUČAJ PODUZETNIČKOG CENTRA KAŠTELA

Jakovčević, Ela

Master's thesis / Diplomski rad

2018

Degree Grantor / Ustanova koja je dodijelila akademski / stručni stupanj: **University of Split, Faculty of economics Split / Sveučilište u Splitu, Ekonomski fakultet**

Permanent link / Trajna poveznica: <https://um.nsk.hr/um:nbn:hr:124:613390>

Rights / Prava: [In copyright](#)/[Zaštićeno autorskim pravom.](#)

Download date / Datum preuzimanja: **2025-01-15**

Repository / Repozitorij:

[REFST - Repository of Economics faculty in Split](#)



UNIVERSITY OF SPLIT



**SVEUČILIŠTE U SPLITU
EKONOMSKI FAKULTET**

DIPLOMSKI RAD

**ULOGA PODUZETNIČKIH POTPORNIH
INSTITUCIJA U RAZVOJU GOSPODARSTVA -
SLUČAJ PODUZETNIČKOG CENTRA KAŠTELA**

Mentor:

Izv. prof. dr. sc. Vlatka Škokić

Student:

Ela Jakovčević

Split, rujan 2018. godina

SADRŽAJ

1. UVOD	4
1.1. Predmet istraživanja	4
1.2. Problem istraživanja	4
1.3. Ciljevi istraživanja.....	7
1.4. Istraživačke hipoteze	8
1.5. Metode istraživanja	9
1.6. Doprinos istraživanja	10
1.7. Struktura diplomskog rada	11
2. EUROPSKA UNIJA I PODUZETNIŠTVO KAO POKRETAČ CJELOKUPNOG GOSPODARSTVA.....	12
2.1. Europska Unija	12
2.2. Uloga Europske Unije u razvoju gospodarstva	13
2.4. Stanje hrvatskog gospodarstva.....	22
2.5. Poduzetništvo	23
2.6. Značaj poduzetništva u gospodarstvu- malo gospodarstvo kao ekonomski temelj Europske unije	25
2.7. Europska politika za razvoj poduzetništva	31
2.8. Europski fondovi.....	33
2.8.1. Strukturni i investicijski fondovi (ESI)	34
2.8.2. Europski fond za strateška ulaganja (EFSU).....	44
2.8.3. Programi unije za podršku malom i srednjem poduzetništvu.....	45
2.9. Poduzetničke potporne institucije	47
2.9.1. Uloga poduzetničkih potpornih institucija na ekonomski razvoj	49
2.9.2. Poduzetnički centri	49
3. PODUZETNIČKI CENTAR KAŠTELA.....	52
3.1. Osnovni podaci o Poduzetničkom centru	52
3.1.1. Opći podaci o infrastrukturi i struktura zaposlenika	54
3.1.2. Poslovni prihodi poduzeća	54
3.2. Uloga Poduzetničkog centra	55
3.3. Ciljevi Poduzetničkog centra Kaštela	57
3.4. Misija i vizija	57

3.5. Izrada poslovnog plana i investicijske studije.....	58
4. EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE ULOGE PODUZETNIČKOG CENTRA KAŠTELA NA RAZVOJ GOSPODARSTVA	59
4.1. Metodologija istraživanja	59
4.2. Rezultati istraživanja	59
5. ZAKLJUČAK.....	83
LITERATURA	86
POPIS TABLICA	90
POPIS GRAFOVA	91
SAŽETAK.....	92
SUMMARY.....	93

1. UVOD

1.1. Predmet istraživanja

Predmet diplomskog rada je uloga poduzetničkih potpornih institucija u razvoju gospodarstva Splitsko-dalmatinske županije na slučaju Poduzetničkog centra Kaštela. Nakon što u teorijskom dijelu diplomskog rada analiziramo ulogu poduzetničkih potpornih institucija i sam razvoj gospodarstva, u istraživačkom dijelu ćemo analizirati ulogu na cjelokupan gospodarski razvoj. Uloga poduzetništva u gospodarskom razvoju uključuje više od samog povećanja proizvoda i dohotka po glavi stanovnika; uključuje iniciranje i uspostavu promjene u strukturi poslovanja i u društvu. Ovu promjenu prati rast i povećanje proizvodnje, što omogućava raspodjelu većeg bogatstva na veći broj različitih sudionika.¹ Zaključak istraživanja je taj da zemlje koje su povećale razinu poduzetničkih aktivnosti samim time su i poboljšale ekonomski rast. Na temelju istraživanja ustanovljeno je da u Poduzetničkom centru Kaštela radi trenutno dva zaposlenika sa kojima će se obaviti intervjui. Na temelju prikupljenih podataka odrediti će se kakva je uspješnost realizacije projekata nakon njihovog savjetovanja te koliko je ljudi nakon uspješno realiziranog projekta odlučilo trajno obavljati poduzetničku djelatnost, a samim time doprijeti gospodarskom i društvenom napretku zemlje.

1.2. Problem istraživanja

Problem istraživanja je utvrditi postojanje veze između razvijenosti hrvatskog gospodarstva i poduzetničkih potpornih institucija. Gospodarski razvoj zasniva se na afirmaciji tržišnog gospodarstva gdje je važna uloga države i lokalne zajednice u stvaranju okruženja za razvoj poduzetništva. Preko aktivne uloge poduzetništva ostvaruju se i temeljne pretpostavke gospodarskog razvitka, što izravno korespondira s izgradnjom mreže malih i srednjih tvrtki u kojima se razvija poduzetnički duh i stvara poduzetnička klima pogodna za brzu komercijalizaciju ideja i usmjeravanja znanja, rada i kapitala u one aktivnosti koje bi trebale postati jezgra budućeg gospodarskog razvitka.²

¹ Hisrich, Peters, Shepherd: Poduzetništvo sedmo izdanje, 2011. godina, str. 14.

² Kuvačić Nikola, Poduzetnička biblija- druga, izmijenjena i dopunjena naklada, 2005. godina, str. 667.

U cilju što stabilnijeg razvoja pojedinih segmenata malog gospodarstva stalno se ulaže u razvoj nove i dogradnje postojeće mreže poduzetničkih infrastrukture, gdje se osmišljavaju različiti oblici institucija za poticanje poduzetništva i rasta malog gospodarstva, kao što su najčešće:³

- Poduzetnički centri
- Poduzetnički inkubatori
- Tehnološki centri
- Poduzetničke zone
- Ostali oblici potpornih institucija

Postoje institucije koje pružaju stručnu, tehničku i prostornu potporu poduzetnicima, njihov broj, teritorijalna rasprostranjenost i kvaliteta usluga ne zadovoljavaju potrebe poduzetnika, pa je nužno da mreža tih institucija bude na čitavom području Hrvatske.

Poduzetnički centri, kao sjedišta stručne i savjetodavne pomoći poduzetnicima, osnivaju se i djeluju u onim sredinama gdje su takve usluge potrebne. Zadaća im je da promoviraju poduzetništvo, daju informacije o mogućnostima ulaska u poduzetništvo, o poticajnim mjerama koje poduzetnici mogu iskoristiti, davanje savjeta za vođenje poslovanja, pomoć u pripremi poslovnih planova, konzultantske usluge, organizacija seminara i drugih oblika dopunskog obrazovanja poduzetnika ili u poduzetništvu, upućivanje na ostale specijalizirane oblike pomoći, suradnja s lokalnom i područnom samoupravom, vođenje dijela stručnih poslova lokalne samouprave u provođenju razvojnih projekata. Poduzetnici su osobe koje znaju učinkovito spojiti nove ideje, znanstvene spoznaje i njihove tehnološke aplikacije, kapital, ljude i najvjerojatnije zamisli inovatora, sanjara i zanesenjaka pretvoriti u proizvode ili usluge kojima će zadovoljiti ljudske želje i potrebe te pri tome profitirati.⁴

Vizija i misija potporne institucije je da poduzetnici na jednom mjestu dobiju sve relevantne informacije i savjete vezane uz pokretanje ili poslovanje poduzeća, izvore financiranja, EU fondova i Nacionalne programe potpore te da se prospješi komunikacijski kanal između poduzetnika i nadležnih institucija kako bi poduzetnicima osigurali brži i lakši pristup informacijama, podupiranje maloga i srednjeg poduzetništva kroz pružanje niza poslovnih i

³ Marin Buble- Dejan Kružić: Poduzetništvo, realnost sadašnjosti i izazov budućnosti, Split, ožujak, 2006. godina, str. 199.

⁴ Kuvačić Nikola, Poduzetnička biblija- druga, izmijenjena i dopunjena naklada, 2005. godina, str. 17.

drugih usluga u različitim fazama razvoja poduzeća u cilju gospodarskog razvoja i smanjenja nezaposlenosti kako na razini grada Kaštela tako i na razini Splitsko- dalmatinske županije.

EU fondovi su izvori sredstava koji se dodjeljuju korisnicima temeljem raznih programa koje osmišljava Europska zajednica i zemlje članice i koji upućuju na postojanje određenih pravila kod korištenja tih sredstava. Sredstva u proračun EU pritiču iz doprinosa država članica koje uplaćuju cca 1,23% njihovog BDP-a, 1,4% njihovog PDV-a, sredstva prikupljena od carina na uvoz roba iz zemalja koje nisu članice EU-a, te od davanja na šećer. Ostali izvori prihoda su porezi na dohodak zaposlenika u institucijama EU-a, doprinosi država izvan EU-a koje plaćaju sudjelovanje u određenim programima EU-a, te razne vrste novčanih kazni određene zbog kršenja pravila tržišnog natjecanja.⁵

Na temelju uplata u proračun EU u određenom programskom razdoblju države članice dobivaju na raspolaganje određeni iznos bespovratnih sredstava (budžet razdoblja). 2013. godine Hrvatska je uplatila 267,7 milijuna eura, a na raspolaganje joj je odobreno 678,5 milijuna eura. Države članice ne iskorištavaju u dovoljnoj mjeri svoj poduzetnički potencijal. Novija istraživanja Eurobarometar Survey pokazuje da su Amerikanci tri puta više od Europljana uključeni u nove poduzetničke pothvate.⁶ Dokument kojeg je usvojilo Europsko vijeće je Europska povelja o malim poduzećima gdje se polazi od ocjene da mala poduzeća predstavljaju potporanj europskog gospodarstva- ona su glavni izvor zapošljavanja i u njima se razvijaju mnogobrojne poslovne ideje. Prepoznajući da je poduzetništvo važna i produktivna vještina na svim razinama odgovornosti, i da se položaj malog gospodarstva u Europskoj uniji može poboljšati akcijama usmjerenim k poticanju poduzetništva i nastojanjem da kreatori razvojnih politika uzmu u obzir potrebe malih poduzeća, kao temeljni ciljevi postavljaju se:⁷

- Osnaženje duha inovacije i poduzetništva
- Stvaranje regulacijskog, administrativnog te fiskalnog okvira pogodnog za poduzetničku djelatnost
- Osiguranje boljeg pristupa tržištu
- Olakšanje pristupa najkvalitetnijim istraživanjem i tehnologiji

⁵ Poduzetnički centar Kaštela. Dostupno na: http://www.poduzetnickicentarkastela.hr/wp-content/uploads/2017/10/Prezentacija_terenska-nastava.pdf (pristupljeno 20.04.2018)

⁶ Marin Buble- Dejan Kružić: Poduzetništvo, realnost sadašnjosti i izazov budućnosti, Split, ožujak, 2006. godina, str. 157.

⁷ Marin Buble- Dejan Kružić: Poduzetništvo, realnost sadašnjosti i izazov budućnosti, Split, ožujak, 2006. godina, str. 158.-159.

- Unapređenje dostupnosti izvora financiranja kroz čitav životni ciklus poduzeća
- Promicanje vrhunske podrške malom gospodarstvu

1.3. Ciljevi istraživanja

Nakon definiranja predmeta i problema istraživanja, u radu će se postaviti ciljevi istraživanja, i to znanstveni i istraživački. Znanstvenim ciljevima će se :

- Definirati značenje poduzetništva i poduzetničkih centara
- Definirati pojam i struktura Europske unije
- Definirati EU fondovi, njihova uloga i značenje
- Definirati razvoj hrvatskog gospodarstva
- Definirati gospodarstvo Hrvatske danas
- Definirati mjere i institucije za potporu i poticanje razvoja poduzetništva
- Definirati oblike financiranja

Uz znanstvene ciljeve, u radu će se definirati i istraživački ciljevi kojima će se :

- Analizirati utjecaj poduzetničkih potpornih institucija na gospodarstvo (na primjeru Poduzetničkog centra Kaštela)
- Istražiti utjecaj poduzetničkih potpornih institucija na razinu prihvaćenih projekata od strane EU
- Istražiti jesu li savjeti za vođenje poslovanja uspješni, te na koji se način pružaju savjetničke usluge klijentima
- Istražiti način izrade poslovnog plana i investicijske studije
- Istražiti na koji se način održava promocija poduzetništva i gospodarstva na razini grada i županije, te kako se povezuju s ostalim dionicima u cilju jačanja lokalnog poduzetništva

1.4. Istraživačke hipoteze

Nakon definiranja predmeta, problema i ciljeva istraživanja, u radu će se postaviti istraživačke hipoteze, i to tri glavne hipoteze:

H1- Poduzetnički centar Kaštela pozitivno utječe na razinu prihvaćenih projekata od strane EU

Istraživanjem ove hipoteze pretpostavlja se da će djelovanje Poduzetničkog centra Kaštela pozitivno utjecati na razinu prihvaćenih projekata od strane EU.

H2 – Korištenje sredstava iz EU fondova koji su ostvareni pomoću Poduzetničkog centra Kaštela su od izuzetne važnosti za razvoj poduzetničkog okruženja i gospodarstva

Istraživanjem ove hipoteze pretpostavlja se da će korištenjem sredstava iz EU fondova koji su ostvareni pomoću Poduzetničkog centra Kaštela biti od izuzetne važnosti za razvoj poduzetničkog okruženja i gospodarstva u Splitsko- dalmatinskoj županiji.

H3 – Poduzetnički centar Kaštela pozitivno utječe na educiranost poduzetnika za kvalitetnim upravljanjem poduzećem i stjecanjem vještina

Istraživanjem ove hipoteze pretpostavlja se da će Poduzetnički centar Kaštela pozitivno utjecati na educiranost poduzetnika za kvalitetnim upravljanjem poduzećem i omogućiti stjecanje novih vještina.

1.5. Metode istraživanja

Kako bi se u radu postigli ciljevi istraživanja te ispitate postavljene hipoteze istraživanja, koristiti će se odgovarajuće znanstvene metode istraživanja, i to:⁸

- **Metode analize** – istraživačka metoda kojom se složeni pojmovi, sudovi i zaključci raščlanjuju na njihove jednostavnije dijelove te se ti dijelovi posebno izučavaju u odnosu na ostale dijelove u svrhu objašnjavanja stvarnosti.
- **Metoda sinteze** – istraživačka metoda kojom se jednostavne misaone tvorevine sastavljaju u složenije i još složenije, povezujući izdvojene elemente, pojave i procese u jedinstvenu cjelinu. Te će se metode koristiti u cilju konkretizacije teorije te prilikom izvođenja zaključaka.
- **Induktivna metoda** – istraživačka metoda kojom se na temelju posebnih ili pojedinačnih činjenica dolazi do zaključaka o općem sudu, a od zapažanja konkretnih pojedinačnih činjenica dolazi se do općih zaključaka. Ta se metoda temelji na postupku zaključivanja od pojedinačnog prema općem, od izučenog prema neizučenom, a od većeg broja pojedinačnih pojava rade se uopćavanja.
- **Deduktivna metoda** – istraživačka metoda kojom se iz općih sudova izvode posebni, kojom se iz općih postavki dolazi do pojedinačnih zaključaka. Koristi se za objašnjavanje činjenica i zakona, predviđanja budućih događaja, otkrivanje novih činjenica i zakona, provjeravanje hipoteza te za znanstveno izlaganje. Te će se metode koristiti u cilju konkretizacije teorije, provjeravanja istraživačkih hipoteza te prilikom izvođenja zaključaka.
- **Metoda kompilacije** – istraživačka metoda kojom se preuzimaju tuđi rezultati znanstveno-istraživačkog rada, odnosno tuđih opažanja, stavova, zaključaka i spoznaja. Ta će se metoda koristiti u teorijskom dijelu rada pri određivanju nekih temeljnih karakteristika predmeta istraživanja.
- **Metoda deskripcije** – metoda istraživanja kojom se jednostavno opisuju ili ocrtavaju činjenice, procesi, odnosi i veze, ali bez znanstvenog tumačenja podataka. Metoda će se koristiti u teorijskom dijelu diplomskog rada pri opisivanju i pojašnjavanju specifičnosti predmeta istraživanja.

⁸ Zelenika, R. (2000). *Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela*. Rijeka: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, str. 323.-339.

Uz prethodno navedene metode, u istraživačkom dijelu rada koristit će se sljedeće metode istraživanja:⁹

- **Statističke metode** – obrada kvantitativnih podataka koja se elaborira svođenjem većeg broja više ili manje različitih podataka na neznatan broj karakterističnih vrijednosti. Konačnom dobivanju tih vrijednosti prethode svi oni poznati postupci i metode bez kojih je statistička deskripcija nezamisliva, praktički neizvediva, a sa svime time i neznanstvena. Metoda će se koristiti u istraživačkom dijelu diplomskog rada.
- **Metoda intervjua**- prikupljanje podataka putem razgovora, s ciljem da se dobivene obavijesti upotrijebe u znanstvene svrhe. Cilj znanstvenog razgovora je dobivanje znanstveno korisnih i upotrebljivih informacija koje mogu dati odgovore na istraživačka pitanja.

Sva prikupljena saznanja i rezultati istraživanja dobiveni korištenjem navedenih metoda bit će korišteni u svrhu analize utjecaja poduzetničkih potpornih institucija na razvoj gospodarstva.

1.6. Doprinos istraživanja

Nakon definiranja predmeta, problema, ciljeva, hipoteza i metoda istraživanja ovom radu bit će pridodan i doprinos istraživanja. U okviru diplomskog rada bit će provedeno teorijsko i empirijsko istraživanje. Istraživanje će se provesti u cilju novih saznanja problematike rada kao i rezultata empirijskog istraživanja. Istraživanje će se provesti na primjeru Poduzetničkog centra Kaštela gdje će se provesti intervjui te će se na temelju toga ispitati važnost uloge poduzetničkog centra na ekonomski razvoj. Pomoću empirijskog dijela pokušati će se utvrditi pozitivna veza između uloge poduzetničkih potpornih institucija i razvoja gospodarstva.

Istraživanje u okviru ovoga rada mogu doprinijeti boljem i detaljnijem shvaćanju korištenju sredstava iz EU fondova, te time pridonijeti i većoj iskorištenosti sredstava. Analizom i istraživanjem dobiti ćemo odgovore na koji način sredstva iz EU fondova utječu na razvoj gospodarstva.

⁹ Žugaj M., Dumičić K., Dušak V. : Temelji znanstvenoistraživačkog rada- Metodologija i metodika, Varaždin, 2006. godina str. 75., 121.-122.

1.7. Struktura diplomskog rada

Diplomski rad će biti podijeljen na četiri povezana dijela. U uvodnom dijelu prvo će se definirati predmet i problem rada, kao i ciljevi i metode koje su korištene u istraživanju te će također biti definirani i doprinosi istraživanja.

Drugi teorijski dio će biti posvećen općem definiranju poduzetništva, europskih fondova, poduzetničkog centra, Europske Unije, uloga EU u razvoju gospodarstva članica, RH u Europskoj Uniji. U ovom dijelu staviti će se naglasak i na prednost primjene stručne pomoći za što uspješniji razvoj.

U trećem dijelu će se pobliže pojasniti djelovanje Poduzetničkog centra, njegova djelatnost, organizacijska struktura, način poslovanja, savjetovanja, pružanja usluga klijentima.

Četvrti, empirijski dio će sadržavati empirijski analizu. U ovom dijelu će biti navedene istraživačke hipoteze, njihova pojašnjenja kao i metodologija koja je korištena pri izradi empirijske analize.

U petom dijelu će biti detaljan zaključak, kao i sažetak provedenog istraživanja.

Na samom kraju biti će popis literature, slika, grafova i tablica.

2. EUROPSKA UNIJA I PODUZETNIŠTVO KAO POKRETAČ CJELOKUPNOG GOSPODARSTVA

2.1. Europska Unija

Europska Unija je jedinstven politička i gospodarska unija 28 europskih zemalja koje zajedno pokrivaju veliki dio kontinenta. Utemeljena je 1. studenog 1993. godine od strane 12 članica Europske zajednice (Belgije, Danske, Francuske, Njemačke, Grčke, Irske, Italije, Luksemburga, Nizozemske, Portugala, Španjolske i Ujedinjenog Kraljevstva).¹⁰

Proces integracije Europske unije je vrlo složen i jedinstven. Ovaj proces je započeo kao zajedničko tržište za teške industrije 9. svibnja 1950. godine. Projekt je predstavljen javnosti kao rješenje za suradnju zemalja zapadne Europe uključenih u destruktivan rat, kao i miran projekt gospodarskog razvoja.

Počelo je poticanjem gospodarske suradnje vjerovajući da će zemlje koje međusobno trguju postati gospodarski ovisne jedna o drugoj te će zbog toga vjerojatno izbjevati sukobe. Ono što je započelo isključivo kao gospodarska unija sada se razvilo u organizaciju koja obuhvaća brojna područja politika, od klimatskih pitanja, zaštite okoliša i zdravstva do vanjskih poslova i sigurnosti te pravosuđa i migracija.

U EU više od pola stoljeća vladaju mir, stabilnost i blagostanje, poboljšan je životni standard i uvedena je jedinstvena europska valuta: euro. Ukidanjem graničnih kontrola među državama članicama EU-a ljudi mogu slobodnije putovati gotovo čitavim kontinentom što je olakšalo mnogima život, posao i putovanja. Svi građani EU imaju pravo birati gdje žele raditi, studirati ili otići u mirovinu. Glavni gospodarski pokretač EU-a je jedinstveno tržište koje omogućuje slobodu kretanja većinu robe, usluga, novca i ljudi te se radi na razvoju tog golemog resursa i u drugim područjima poput tržišta energije, znanja i kapitala kako bi Europljani imali što veću korist.

Institucije i tijela EU-a su: Europski parlament, Europsko vijeće, Vijeće Europske unije, Europska komisija, Sud Europske unije, Europska središnja banka, Europski revizorski sud, Europska služba za vanjsko djelovanje, Europski gospodarski i socijalni odbor, Europski

¹⁰ Geografija.hr. Dostupno na: <http://www.geografija.hr teme/europska-unija/> (pristupljeno 10.08.2018.)

odbor regija, Europska investicijska banka, Europski ombudsman, Europski nadzornik za zaštitu podataka, Međuinstitucionalna tijela.¹¹

U donošenju zakonodavstva EU-a sudjeluju tri glavne institucije: Europski parlament koji zastupa građane EU-a i oni ga izravno biraju, Vijeće Europske unije koje predstavlja vlada i pojedinačne državne članice te Europska komisija koja zastupa interese Unije kao cjeline. Međusobnom suradnjom te tri institucije redovnim zakonodavnim postupkom stvaraju politike i propise koji vrijede u čitavoj Europskoj uniji. Komisija predlaže nove propise, a Parlament i Vijeće ih donose. Nakon toga Komisija i države članice provode propise, a Komisija pazi na njihovu odgovarajuću primjenu i provedbu.¹²

2.2. Uloga Europske Unije u razvoju gospodarstva

Projekt Europske unije započeo je kao projekt koji je pomogao tržištu u nekoliko specifičnih sektora koji su bili pogođeni ratom: ugljen, čelik i kasnije nuklearna energija. Državna intervencija u ovom sektoru bila je manja stvaranjem zajedničkog tržišta bez trgovinskih prepreka između šest zemalja osnivača. Manje kontrole, manje poreza, manje trgovinskih barijera znači manje državne intervencije. Projekt se nastavio na isti način, proširivši se na veći broj zemalja u različitim trenucima.

Osjetljivi sektori kao što su malo i srednje poduzetništvo, poljoprivreda značajno su subvencionirani na različite načine: izravna plaćanja za uzgoj i uzgoj životinja; jamstva za privatne zajmove koji povećavaju vjerodostojnost i sposobnost zaduživanja malih i srednjih poduzeća ili poljoprivrednika; subvencionirana kamatna stopa; zajamčene cijene (minimalna cijena poljoprivrednih proizvoda); zaštita od vanjskog natjecanja putem programa cijena.

Postoje mnoge tvrtke koje se potiču da razviju svoje projekte i poslovne ideje koristeći značajne programe sufinanciranja iz fondova EU koji pokrivaju različite vrste izdataka u važnom postotku (60%-80%). Takvi projekti uključuju nabavu novih strojeva za proizvodnju, izgradnju turističkih objekata u ruralnim područjima, programe razvoja ljudskih potencijala,

¹¹ Europska unija, Institucije EU-a i ostala tijela. Dostupno na: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies_hr (pristupljeno: 02.08.2018.)

¹² Europska unija, Institucije EU-a i ostala tijela. Dostupno na: https://europa.eu/european-union/about-eu/institutions-bodies_hr (pristupljeno: 02.08.2018.)

stjecanje patenta ili proizvodnu dozvolu, pokretanje poslovanja, izgradnja tehnološkog parka za mala i srednja poduzeća.

Europska komisija kontinuirano prati i nadzire napredak država članica te priprema redovita godišnja izvješća o napretku. Država članica Europskoj uniji dužna je dostavljati informacije o napretku u preuzimanju pravne stečevine i jačanju administrativne sposobnosti.¹³

Sve države članice EU-a dio su Ekonomske i monetarne unije (EMU), što znači da usklađuju donošenje svojih gospodarskih politika i da svoje gospodarske odluke smatraju pitanjem od zajedničkog interesa. U sklopu EMU-a ne postoji jedna institucija koja je odgovorna za cjelokupnu gospodarsku politiku nego te odgovornosti dijele države članice i institucije EU-a.¹⁴

Gospodarskom politikom EU-a nastoji se održati rast ulaganjem u promet, energetiku i istraživanje istovremeno smanjujući utjecaj daljnjeg gospodarskog razvoja za okoliš.

Kad je riječ o ukupnoj vrijednosti svih proizvedenih dobara i usluga (BDP), gospodarstvo EU-a veće je od gospodarstva SAD-a. BDP EU-a 2017. godine je iznosio 15,3 bilijuna eura.

Više od 64% ukupne trgovine država članica odvija se unutar Unije. Premda u EU-u živi samo 6,9% svjetskog stanovništva, trgovina EU-a s ostatkom svijeta čini približno 15,6% svjetskog uvoza i izvoza. EU je uz SAD i Kinu jedan od triju najvećih svjetskih igrača u međunarodnoj trgovini. Države članice EU-a imale su drugi po veličini udio u svjetskom uvozu i izvozu dobara u 2016. godini. Njihov je izvoz dosegnuo 15,6% ukupnog svjetskog izvoza, iako je Kina 2014. godine nadmašila taj postotak prvi put otkad postoji EU (16,1 % u 2014. te 17,0 % u 2016.). Međutim, udio država članica EU-a ostao je veći od udjela SAD-a (11,8 %). SAD je imao veći udio u svjetskom uvozu (17,6 %) od zemalja EU-a (14,8 %) i Kine (12,4 %).¹⁵

¹³ Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, Osnove sustava Europske unije. Dostupno na: <https://uprava.gov.hr/print.aspx?id=12944&url=print> (pristupljeno 02.08.2018.)

¹⁴ Politike Europske unije, Kako funkcionira Europska unija. Dostupno na: <http://www.edic-cakovec.eu/wp-content/uploads/2015/02/Kako-funkcionira-EU.pdf> (pristupljeno: 2.8.2018.)

¹⁵ Europska unija, dostupno na: https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/economy_hr#tab-5-11 (pristupljeno: 2.8.2018.)

Zaposlenost

Svjetska gospodarska kriza i nestabilnost europodručja utjecale su i na zaposlenost. Stopa zaposlenosti jedan je od ključnih makroekonomskih pokazatelja koji ilustrira to kako su ljudski potencijali iskorišteni u gospodarske svrhe. Pokazuje koliko je udjel zaposlenih u ukupno radno sposobnom stanovništvu određene dobne kategorije.

U strategiji Europa 2020 Europska unija je postavila cilj do 2020. ukupnu stopu zaposlenosti podići na najmanje 75%.

Grafički prikaz 1. Stopa nezaposlenosti prema spolu 4mj/2018 godine



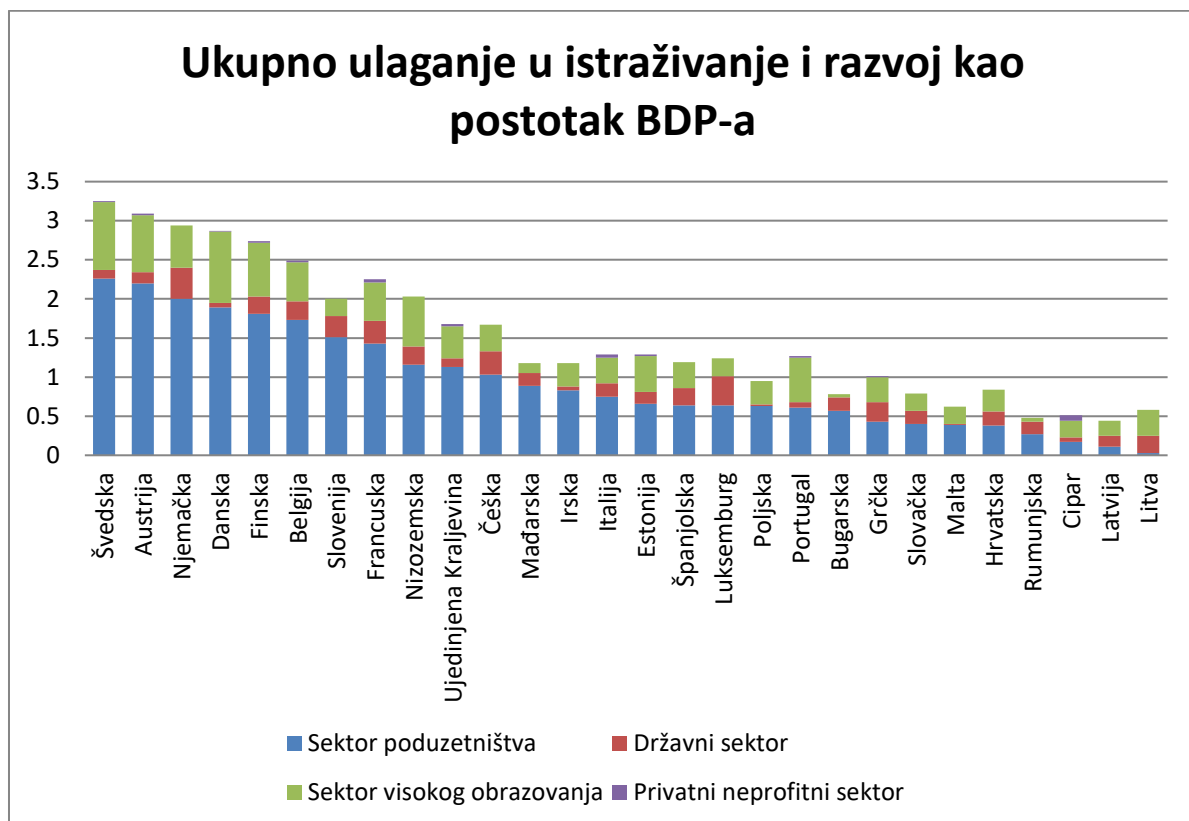
Izvor: Izrada autora na temelju podataka sa Eurostata. Dostupno na: <http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/submitViewTableAction.do>

Prema grafičkom prikazu 1. za EU-28 vidljivo je da najveći broj nezaposlenih žena ima u Grčkoj (24,50%), Španjolskoj (17,40%), Italiji (12,30%) te Hrvatskoj (9,80%), a muškaraca u Grčkoj (16,40%), Španjolskoj (14,10%), Italiji (10,10%) te Francuskoj (9%). Na temelju podataka se može zaključiti da u većini zemalja je veći broj nezaposlenih žena nego muškaraca, ali nezaposlenost se s godinama sve više smanjuje.

Istraživanje i razvoj

Strategija Europske unije za jačanje konkurentnosti svojeg gospodarstva temelji se na istraživanju i razvoju. Cilj je da ulaganja u istraživanje i razvoj dostignu ona Sjedinjenih Država i Japana.

Grafički prikaz 2. Ukupno ulaganje u istraživanje i razvoj kao postotak BDP-a u 2016. godini



Izvor: Izrada autora na temelju podataka sa Eurostata. Dostupno na: https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=ts_c00001&language=en

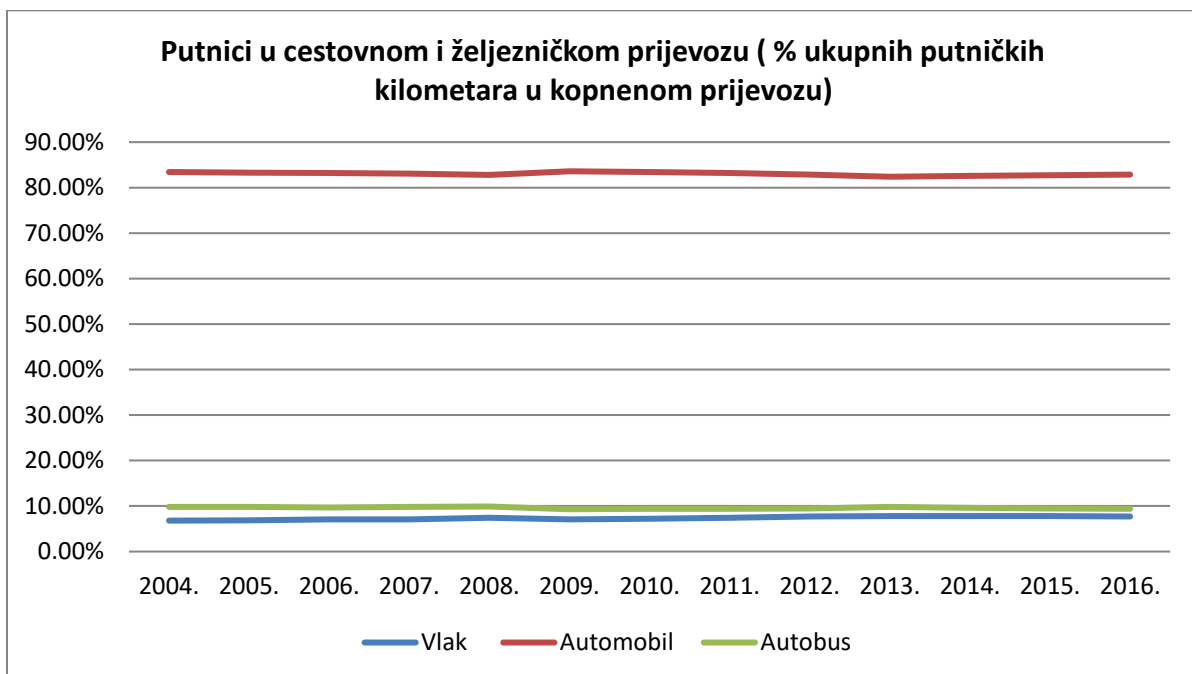
Prema grafičkom prikazu 2. za EU-28 vidljivo je da najveća ulaganja u istraživanje i razvoju u sektor poduzetništva imaju države Švedska, Austrija, Njemačka i Danska dok je Hrvatska na 24. mjestu od ukupnog broja zemalja EU. U državni sektor najviše ulaže Njemačka, Luksemburg, Češka, Francuska, a Hrvatska je na 12. mjestu. U sektor visokog obrazovanja najviše ulaže Danska, Švedska, Austrija i Finska dok je Hrvatska na 19. mjestu. U privatni

neprofitni sektor najviše ulaže Cipar, Francuska, Italija te Ujedinjena Kraljevina dok Hrvatska ne ulaže uopće.

Prijevoz

Cilj je EU-a promicanje učinkovitih, sigurnih i ekološko prihvatljivih prometnih mreža. Prometni sektor je među najvažnijim gospodarskim sektorima jer gospodarstvu pridonosi 4,8% ukupne bruto dodane vrijednosti u skupni EU-28 i ostvaruje 11 milijuna radnih mjesta u Europi. Udio putovanja automobilom blago je porastao od 2008. u usporedbi s ostalim oblicima cestovnog prijevoza (poput autobusa). EU nastavlja podupirati ulaganje u željeznički promet i njegovo restrukturiranje. Unatoč trenutnoj gospodarskoj krizi čini se da će se do 2030. svjetski zračni promet povećavati za 5 % godišnje. Porastom prometa raste i briga o sigurnosti. Cilj je zrakoplovne politike EU-a učiniti europski zračni prostor najsigurnijim u svijetu.

Grafički prikaz 3. Putnici u cestovnom i željezničkom prijevozu u EU od 2004.-2016. godine



Izvor: Izrada autora na temelju podataka sa Eurostata. Dostupno na: https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/refreshTableAction.do?tab=table&plugin=1&pcode=t2020_rk310&language=en

Prema grafičkom prikazu 3. za EU-28 vidljivo je da najveći broj putnika ide automobilom, a nešto značajno autobusom i vlakom. Oscilacije tijekom godina su male, nema velikih porasta ili padova.

Grafički prikaz 4. Zračni prijevoz putnika 2010. -2017



Izvor: Izrada autora na temelju podataka sa Eurostata. Dostupno na: <https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=ttr00012>

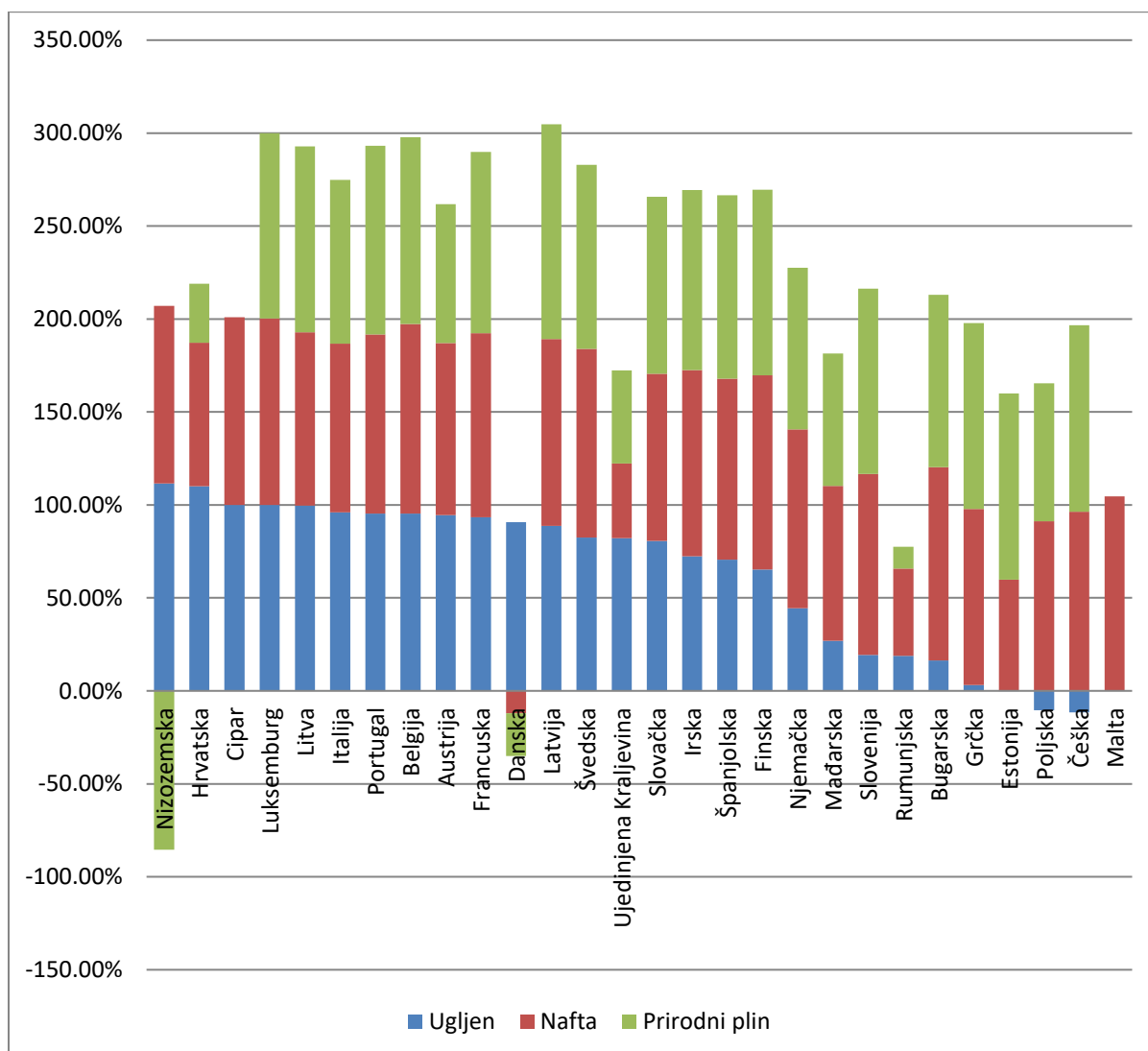
Prema grafičkom prikazu 4. za EU-28 vidljivo je da je najveći broj putnika u zračnom prijevozu u državama članica EU bio 2015. i 2016. godine, a u 2017. godini broj putnika ima blagi pad. Putovanje zrakoplovom postalo je dostupnije i jeftinije zahvaljujući novim zračnim autoprijevoznicima, uvođenju novih linija i stotinama veza koje povezuju brojne zračne luke diljem Europe.

Energetika

Više od 50% energetske potrebe EU-a pokriva se uvozom jer ima vrlo malo vlastitih zaliha energenata te je prisiljena prihvatiti cijene koje su odredila svjetska tržišta ili čak pojedine zemlje dobavljači. Europska unija raspolaže potrebnim ovlastima i instrumentima za provedbu energetske politike usmjerene prema: osiguravanju svoje opskrbe energijom,

osiguravanju da se zbog cijene energenata ne smanji njezina konkurentnost, zaštiti okoliša i sprječavanju klimatskih promjena te poboljšanju energetske mreže. Države članice EU-a mogu samostalno birati koje će izvore energije razvijati, ali moraju uzeti u obzir ciljeve EU-a za obnovljivu energiju.¹⁶

Grafički prikaz 5. Uvoz energije kao udio ukupne potrošnje energija u zemlji

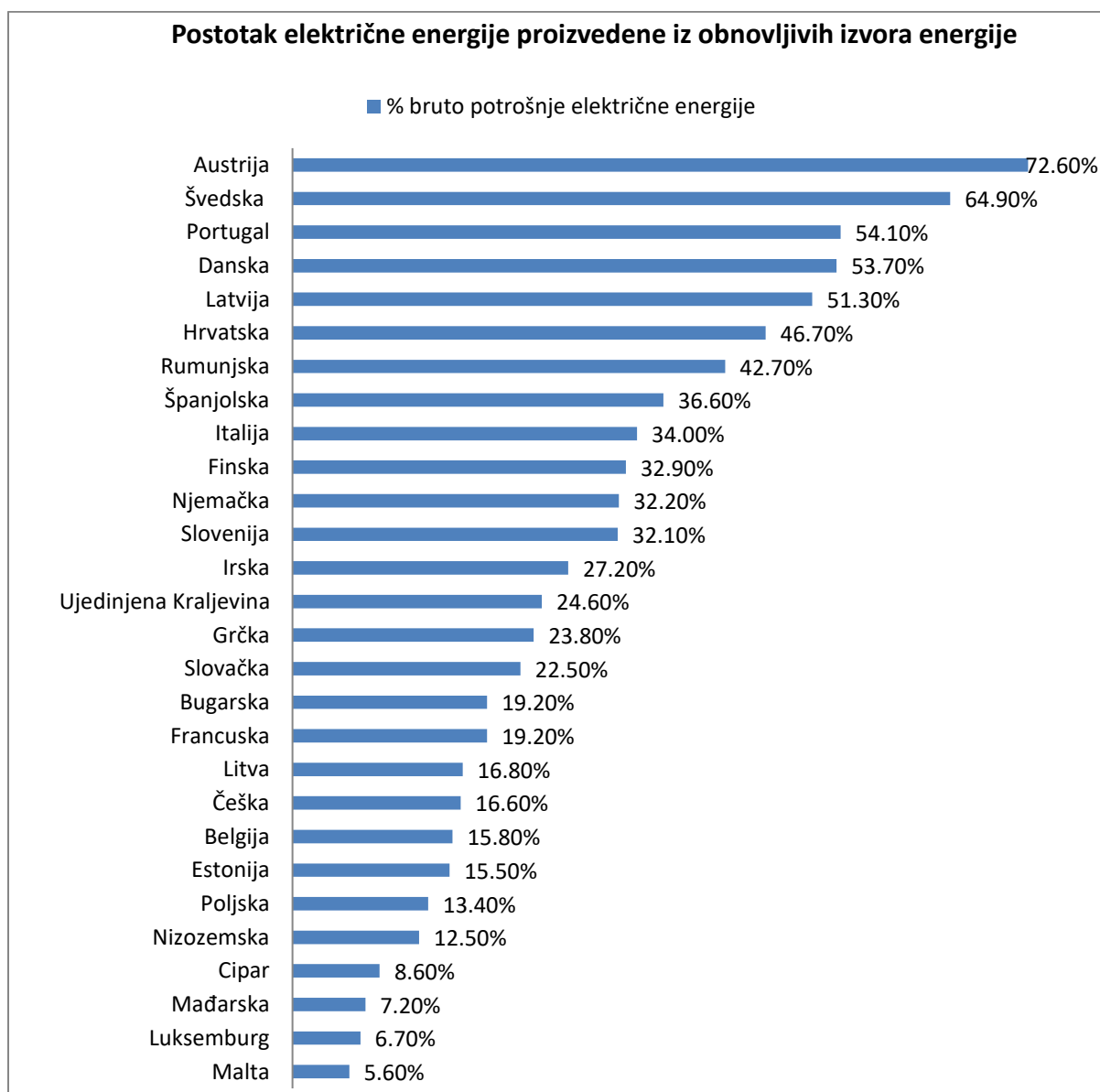


Izvor: Izrada autora na temelju podataka sa Eurostata. Dostupno na: https://ec.europa.eu/eurostat/tgm/table.do?tab=table&plugin=1&language=en&pcode=tsdc_c330

¹⁶ Politika Europske unije, Energija. Dostupno na: <https://info.europa.ba/assets/pdf/publication/1526548595-energija.pdf> (pristupljeno: 16.08.2018.)

Prema grafičkom prikazu 5. za EU-28 vidljivo je da najveću neto ovisnost o uvozu ugljena ima Nizozemska, Hrvatska, Luksemburg, Cipar dok najmanju Češka. Najveći uvoz nafte ima Malta, Finska, Bugarska, Belgija, Švedska, a najmanju Danska, dok je Hrvatska na 24. mjestu po neto ovisnosti o uvozu od svih zemalja članica. Prirodni plin najviše uvozi Latvija, Portugal, Belgija, Češka, a najmanje Nizozemska, dok je Hrvatska na 23. mjestu po neto ovisnosti o uvozu prirodnog plina od svih zemalja članica.

Grafički prikaz 6. Postotak električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije u 2016. godini



Izvor: Izrada autora na temelju podataka sa Eurostata. Dostupno na: http://appsso.eurostat.ec.europa.eu/nui/show.do?dataset=nrg_ind_335a&lang=en

Prema grafičkom prikazu 6. za EU-28 vidljivo je da Austrija, Švedska, Portugal, Latvija, Danska i Hrvatska imaju najveću proizvodnju električne energije iz obnovljivih izvora energije, dok Malta, Luksemburg i Mađarska najmanju.

2.3. RH u Europskoj Uniji

Hrvatska je Uniji pristupila 1. srpnja 2013. godine i spada u red siromašnijih država članica. Postavši 28. članicom Hrvatska je ostvarila jedan od svojih vanjskopolitičkih ciljeva i omogućila svojim građanima budućnost u okviru jedne od najrazvijenijih zajednica u svijetu.¹⁷ Ulaskom u Europsku Uniju Hrvatska je postala partner ostalim državama članicama u daljnjem razvoju europskog projekta, te svojim članstvom izravno utječe na svakodnevni život građana kao što su gospodarstvo, poljoprivreda, promet, zaštita okoliša, zaštita potrošača, obrazovanje, mogućnost putovanja i rada.

U sljedećem razdoblju članstva Hrvatske obilježiti će se postizanje dva cilja koji će omogućiti ispunjenje ambicije da Hrvatska postane dijelom jezgre Europske unije. To su pristupanje schengenskom prostoru i uvođenje eura kao službene valute.

Hrvatska će u 2020. godini prvi put predsjedati Vijećem Europske unije te će predsjedanje biti vidljiv i važan pokazatelj našeg doprinosa djelovanju i razvoju Europske unije. Tijekom našeg predsjedanja Vijećem EU-a prioriteti će biti usmjereni na gospodarski rast i zapošljavanje, jačanje sigurnosti, i to unutarnje i vanjske sigurnosti EU-a, energetske i prometne povezanost i proširenje EU-a. Predsjedanje je i prilika za promicanje imidža i turističkog potencijala cijele zemlje, no to je istovremeno i zahtjevan posao za cijelu državnu upravu, ali i prilika za njezinu dodatnu profesionalizaciju i izobrazbu.

¹⁷ Ministarstvo vanjskih i europskih poslova, Pet godina članstva Hrvatske u Europskoj uniji. Dostupno na: <http://www.mvep.hr/files/file/publikacije/pet-godina-clanstva-hrvatske-u-europskoj-uniji.pdf> (pristupljeno: 13.07.2018.)

2.4. Stanje hrvatskog gospodarstva

Nakon raspada Jugoslavije hrvatsko socijalističko i polutržišno gospodarstvo pretvara se u sustav temeljen na privatnom vlasništvu i otvorenoj tržišnoj ekonomiji. Prijelaz je bio usporen i otežan zbog ratne agresije na Hrvatsku i prilagodbe ekonomske politike obrambenim potrebama. Gospodarski razvoj opterećivale su i velike ratne štete što je također otežavalo pretvorbu i privatizaciju u gospodarstvu.¹⁸

Oporavak gospodarstva započeo je 2014. godine, pod utjecajem oporavka domaće potrošnje, a do određene mjere i investicije pokrenute zahvaljujući povećanju apsorpcije sredstava iz fondova Europske unije. Jačanje potencijalnog rasta zahtijeva duboke strukturne reforme na tržištu rada, intervencije na području specijalizacije, poboljšanje produktivnosti i konkurentnosti. Bez takvih reformi, hrvatsko je gospodarstvo spremno vratiti se na svoj dugoročni potencijalni rast, koji se trenutno procjenjuje ispod 1%. Bez jačanja potencijalnog rasta, ritam i intenzitet uklanjanja makroekonomske ravnoteže bit će sporo i nedovoljno.

Glavne gospodarske grane u Hrvatskoj čine poljoprivreda, prehrambena industrija, tekstilna industrija, drvoprerađivačka industrija, metaloprerađivačka industrija, kemijska industrija, naftna industrija, elektroindustrija, graditeljstvo, trgovina, brodogradnja, pomorstvo i turizam.

Pozitivni gospodarski trendovi očituju se u sve manjem broju nezaposlenih osoba, povoljnim rezultatima u turizmu te u pozitivnom saldu vanjskotrgovinske razmjene. Splitsko-dalmatinska županija, a nakon Grad Zagreb ima najveći broj poduzetnika, najveću apsolutnu vrijednost depozita, najveći stambeni fond te najveći broj diplomiranih studenata. Gospodarstvo najviše raste zahvaljujući turizmu te bi takve pozitivne trendove trebalo iskoristiti za jačanje drugih djelatnosti, koje su, za razliku od turizma manje osjetljive na vanjske utjecaje.

Godišnje analize stanja u sektoru malih i srednjih poduzeća potrebno je temeljiti na perspektivi ostvarivanja ciljeva Europe 2020¹⁹, koju omogućavaju izvještaji Europskog semestra. U okviru strategije Europa 2020. Hrvatska ima dobre rezultate s obzirom na neke

¹⁸Hrvatska.eu, Gospodarstvo. Dostupno na: <http://croatia.eu/article.php?lang=1&id=31> (pristupljeno: 13.07.2018.)

¹⁹ Europska unija i države članice pokrenule su 2010. strategiju održivog rasta za iduće desetljeće: strategiju Europa 2020. Ona je posvećena kratkoročnim izazovima povezanim s krizom, ali i potrebi za strukturnim reformama pomoću mjera za poticanje rasta potrebnih da bi se europsko gospodarstvo pripremilo za budućnost.

nacionalne ciljeve (rano napuštanje školovanja, smanjenje emisije stakleničkih plinova...), ali neki ciljevi su upitni ili još uvijek ispod razine na kojoj je planiran prosjek EU:

- Ciljna stopa zaposlenosti je 65,2% za Hrvatsku, odnosno 75% za EU što navodi da je stopa zaposlenosti u Hrvatskoj jedan od najnižih u EU, ali su od 2013. godine zabilježena umjerena pozitivna kretanja – stopa nezaposlenosti u 2017. godini iznosila je 9,9% što znači da Hrvatska može postići nacionalni cilj, ali to će biti daleko ispod prosjeka EU
- Cilj istraživanja i razvoja: 1,4 % BDP-a za Hrvatsku, odnosno 3% za EU. Razina ulaganja u istraživanje i razvoj u Hrvatskoj porasla je s 0,75% BDP-a u 2012. godini na 0,85% u 2016. godini. Sadašnja razina od 2% u EU ukazuju na veliku razliku u kapacitetu prijenosa znanja u poslovni sektor te je manje vjerojatno da će Hrvatska postići svoj cilj od 1,4% što je već manje od polovice planiranom cilju za EU

2.5. Poduzetništvo

Prema Adamu Smithu poduzetništvo je najbolji pokretač ekonomskog razvitka i blagostanja društva, i eksplicira nužnost raspodjele profita i za poduzetnike kao naknadu za njegov hazard.²⁰

Poduzetništvo i mala poduzeća predstavljaju glavni pokretač inovacija, zapošljavanja, prilagodljivosti i konkurentnosti, kao i socijalne i lokalne integracije u Europi.²¹

Poduzetništvo omogućava realizaciju novih, inovativnih ideja i njihovo pretvaranje u nova i uspješna, najčešće mala poduzeća – doprinoseći oslobađanju kreativnih potencijala europskih građana, omogućavanju njihovog zaposlenja i pronalaženju njima povoljnijeg društvenog položaja.²²

²⁰ Marin Buble- Dejan Kružić: Poduzetništvo, realnost sadašnjosti i izazov budućnosti, Split, ožujak, 2006. Godina, str. 3.

²¹ Navedeno prema preambuli Europske povelje o malim poduzećima. Dostupno na: http://europa.eu.int/comm/enterprise/enterprise_policy/charter/index.htm

²² Marin Buble- Dejan Kružić: Poduzetništvo, realnost sadašnjosti i izazov budućnosti, Split, ožujak, 2006. Godina, str. 153.

Rezultati provedenih istraživanja²³ o povezanosti razine poduzetničke aktivnosti i ekonomskog rasta država, upućuju na sljedeće:²⁴

- Poduzetništvo je tijesno povezano s ekonomskim rastom.
- Među državama sa sličnim ekonomskim strukturama korelacija poduzetništva i ekonomskog rasta visoko je statistički značajna.
- Pozitivna veza utvrđena je između visine poduzetničke aktivnosti poduzete u određenoj godini i porasta bruto društvenog proizvoda u dvije godine nakon toga.
- Veći udjel poduzetnika koji su postali uočavanjem poslovne prilike, a ne zato što nisu imali druge alternative, u strukturi ukupnog poduzetništva pozitivno utječe na rast nacionalnih ekonomija.

Istraživanja ukazuju na to da se mala i srednje velika poduzeća (MSP) razvijaju brže od velikih poduzeća iz razloga što: mala poduzeća mogu rasti brže od velikih jer zbog nesigurnosti ulaska na tržište ulaze s malim rasponom minimalne učinkovitosti te ga s vremenom povećavaju. Mala poduzeća se lakše prilagođavaju od velikih, a velika često pate od upravljačkih diseconomija razmjera koji su povezani s povećanjem troškova upravljanja u rastu poduzeća i ograničenim mogućnostima njihove racionalizacije. Aktivna poduzetnička politika je temeljni mehanizam koji može dodatno potaknuti razvoj MSP-a.

²³ Na inicijativu vrhunskih svjetskih eksperata za poduzetništvo, 1997. godine osmišljen je projekt GEM kao zajednička inicijativa Babson College i London Business School, sa značajnom podrškom Kauffman Center for Entrepreneurial Leadership. Prvo međunarodno istraživanje GEM-a pokrenuto je 1999. godine, a pothvat je u fokusu svojih aktivnosti stavio proučavanje odnosa između poduzetništva i ekonomskog rasta. Istraživanje se kontinuirano provodi svake godine, u sve većem broju država, uključivši i Hrvatsku, tako da je u 2016. godini programom obuhvaćeno 66 država.

²⁴ Kružić Dejan, Poduzetništvo i ekonomski rast: Reaktuliziranje uloge poduzetništva u globalnoj ekonomiji, Ekonomska misao i praksa, 2007. , str. 179.-180.

2.6. Značaj poduzetništva u gospodarstvu- malo gospodarstvo kao ekonomski temelj Europske unije

Malo gospodarstvo je razvojna i pokretačka snaga svakog gospodarstva te je temelj uspješnosti pojedine države jer novi poduzetnici, posebno mali i srednji, predstavljaju najvažniji izvor novih zaposlenja te godišnje u Europi stvaraju više od 4 milijuna novih radnih mjesta. Da bi se Hrvatska razvijala, tako i svaka država članica moraju povećati broj poduzetnika koji vode do povećanja broja zaposlenika.

Hrvatsko „malo gospodarstvo“ svojom inovativnošću, fleksibilnošću i ekonomskom efikasnošću, predstavlja mogući generator gospodarskog razvoja i zapošljavanja. Iako hrvatska mala i srednja poduzeća zaostaju za ekonomskom efikasnošću malog poduzetništva zemalja Europske unije, Europska unija ipak je šansa za hrvatska poduzeća. U suradnji s poduzećima Europske unije hrvatsko malo poduzetništvo može i mora iskoristiti svoje specifičnosti, svoju individualnost, kreativnost i poslovni duh.²⁵

Poduzetništvo stvara nove tvrtke, otvara nova tržišta i njeguje nove vještine, to je sposobnost pojedinca da ideje pretvore u akciju što uključuje kreativnosti, inovativnost, rizik, sposobnost planiranja i upravljanja projektima kako bi se postigli ciljevi. Najvažniji izvori zapošljavanja u EU su mala i srednja poduzeća.

Poduzetništvo u Europskoj uniji pozitivno utječe na performanse MSP, a povećana konkurencija i generiranje raznolikosti među poduzećima doprinose rastu potencijala europske ekonomije. Mala i srednja poduzeća zadovoljavaju potrebe tržišta te osiguravaju postojeće i otvaraju nova radna mjesta.

Cilj Komisije je poticanje ljudi da postanu poduzetnici i olakšavaju im da uspostave i razvijaju svoje poslovanje. U posljednjih pet godina stvorili su oko 85% novih radnih mjesta i osigurali dvije trećine ukupnog zapošljavanja privatnog sektora u EU. Europska komisija smatra malim i srednjim poduzetnicima i poduzetništvo ključno za osiguranje gospodarskog rasta, inovativnosti, stvaranju novih radnih mjesta i društvene integracije u EU. Komisija

²⁵ Škrtić M., Mikić M., Gospodarsko značenje hrvatskog poduzetništva- šanse i zamke, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 2006., str. 202.

promiče poduzetništvo kroz akcijski plan za poduzetništvo, podupire poduzetničko obrazovanje i pruža pomoćne alate za poduzetnike koji žele.

Prioritet Komisije je osigurati poduzećima da se mogu osloniti na poslovno prijateljsko okruženje i iskoristiti najviše iz prekogranične aktivnosti kako unutar jedinstvenog tržišta EU, tako i izvan EU. U Europi 37% stanovnika želi biti samostalno u usporedbi s SAD-om i Kinom gdje je njih 51% samostalnih poduzetnika, no mnogi se susreću sa određenim poteškoćama što im ograničava raznorazne mogućnosti.

Na temelju toga Europska komisija je provela inicijativu u kojoj promiče poduzetništvo sažeto u Akcijskom planu za poduzetništvo usvojen u siječnju 2013. godine. Svrha inicijative je da se osvježi poduzetnički duh: educiraju mladi ljudi o poduzetništvu, naglase mogućnost za žene i druge skupine, olakšaju administrativne zahtjeve te privlačenje investitora. Cilj je da se potakne što više ljudi kako bi uspostavili vlastito poslovanje. Posebno su usmjerene određene skupine, kao što su ženski poduzetnici, obiteljske tvrtke, liberalne profesije, migranti, starije osobe ili poduzeća socijalne ekonomije.

Tablica 1. Prosječan broj zaposlenih i produktivnost u malim poduzećima od 2011. do 2015. godine

Godina	Broj malih poduzeća	Broj zaposlenih u malim poduzećima	Prosječni broj zaposlenih u malim poduzećima	Ukupan prihod (u mil. kn)	Ukupan prihod po zaposlenom (u kn)
2011.	89.539	386.692	4,3	191.232	494.533
2012.	95.597	406.836	4,2	199.774	491.045
2013.	99.573	414.507	4,2	206.905	499.159
2014.	102.895	422.238	4,1	215.807	511.103
2015.	105.029	432.934	4,1	226.110	522.273

Izvor: "Gospodarska kretanja 3/4, 2016", Hrvatska gospodarska komora, 2016., str. 78.; "Analiza financijskih rezultata poduzetnika RH u 2015. godini", FINA, 2016., str. 26. i 27.

Prema navedenim podacima iz tablice 1. vidljivo je da broj malih poduzeća s godinama sve više raste i to za 14,75% u 2015. godini u odnosu na 2011., ali zaposlenost stagnira na prosječno 4 zaposlenika, dok ukupan prihod po zaposlenom kontinuirano raste, za 5,6% u 2015. godini u odnosu na 2011.

Tablica 2. Prosječan broj zaposlenih i produktivnost u srednjim poduzećima od 2011. do 2015. godine

Godina	Broj srednjih poduzeća	Broj zaposlenih u srednjim poduzećima	Prosječni broj zaposlenih u srednjim poduzećima	Ukupan prihod (u mil. kn)	Ukupan prihod po zaposlenom (u kn)
2011.	1.292	159.616	123,5	111.896	701.032
2012.	1.309	149.787	114,4	111.966	747.501
2013.	1.268	150.605	118,8	112.309	745.719
2014.	1.221	145.246	118,9	112.320	773.309
2015.	1.192	147.250	123,5	119.100	808.828

Izvor: "Gospodarska kretanja 3/4, 2016", Hrvatska gospodarska komora, 2016., str. 78.; "Analiza financijskih rezultata poduzetnika RH u 2015. godini", FINA, 2016., str. 26. i 27

Prema navedenim podacima iz tablice 2. vidljivo je da je broj srednjih poduzeća u 2015. godini otpao u odnosu na 2011. Zaposlenost oscilira između prosjeka od 114 i 123. Ukupan prihod po zaposlenom, kao i u malim poduzećima, kontinuirano raste (za 15,4% u 2015. godini u odnosu na 2011. godinu), što ukazuje na povećanje produktivnosti i konkurentnosti malih i srednjih poduzeća u Hrvatskoj.

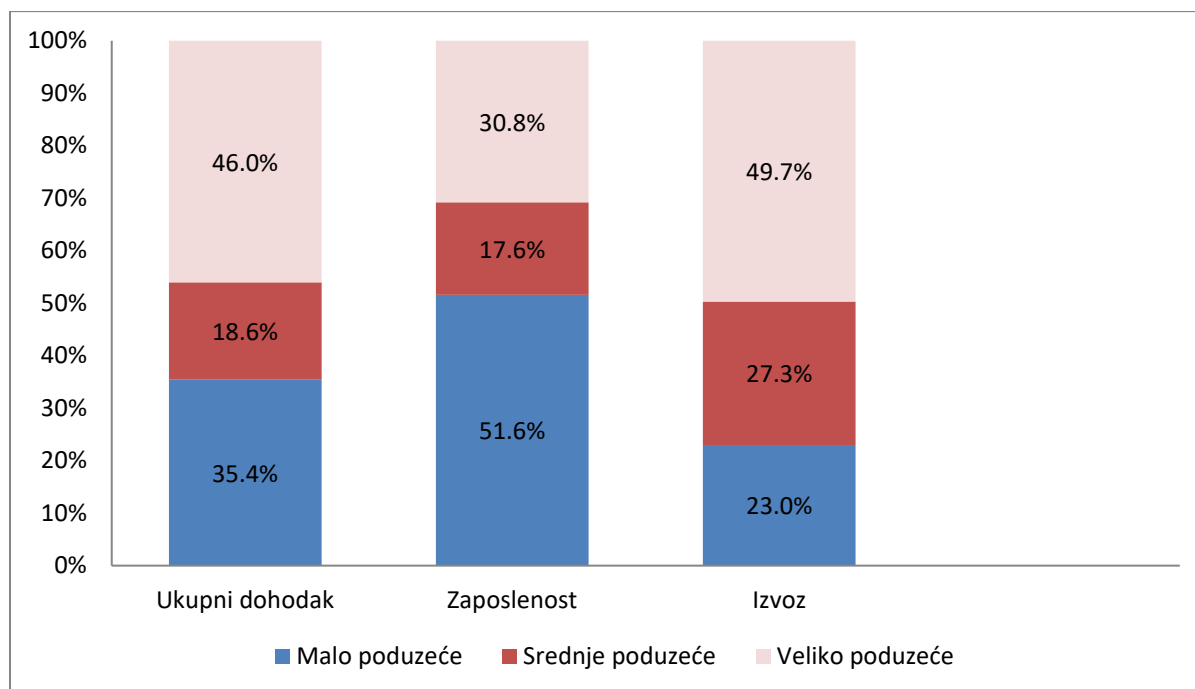
Tablica 3. Veličina poduzeća, ukupni prihod, zaposlenost i izvoz za 2014. i 2015.

	VELIČINA PODUZEĆA					
	MALA		SREDNJA		VELIKA	
	2014	2015	2014	2015	2014	2015
Broj zaposlenika	422.238	432.934	145.246	147.250	262.632	258.400
Zaposlenost (postotak)	50,9%	51,6%	17,5%	17,6%	31,6%	30,8%
Ukupni prihod (mil. kn)	215.807	226.110	112.320	119.110	290.663	294.438
Ukupni prihod (udio)	34,9%	35,4%	18,1%	18,6%	47%	46%
Izvoz (000 kn)	24.780.905	26.446.403	27.858.437	31.526.196	53.450.269	57.341.701
Izvoz (udio)	25,2%	23%	23,3%	27,3%	51,5%	49,7%

Izvor: "Analiza financijskih rezultata poduzetnika RH u 2014. godini", FINA, 2015., str. 21. i 22.; "Analiza financijskih rezultata poduzetnika RH u 2015. godini", FINA, 2016., str. 26. i 27.

Prema navedenim podacima iz tablice 3. vidljivo je da mala poduzeća zapošljavaju više od polovice zaposlenika u poslovnim subjektima u Hrvatskoj 2015. godine kao i prethodne. Broj zaposlenih u malim i srednjim poduzećima je u 2015. godini porastao u odnosu na 2014. , dok se kod velikih poduzeća broj zaposlenika smanjio u odnosu na prethodnu godinu. Ukupni dohodak kod malih i srednjih poduzeća se povećao, dok se kod velikih poduzeća smanjio za 1%. Izvoz se kod malih poduzeća povećao za 2,2% u odnosu na prethodnu godinu, srednjih za 4%, a kod velikih poduzeća se smanjio za 1,5% što ukazuje na to da mala i srednja poduzeća u odnosu na prethodne godine imaju pozitivne utjecaje što se tiče broja zaposlenika, ukupnog dohotka te izvoza za razliku od velikih poduzeća koja imaju manje padove.

Grafički prikaz 7. Razlika u zaposlenju, ukupnom dohotku i izvozu prema veličini poduzeća u 2015. godini



Izvor: Izrada autora na temelju :“Analiza financijskih rezultata poduzetnika RH u 2014. godini”, FINA, 2015., str. 21. i 22.; “Analiza financijskih rezultata poduzetnika RH u 2015. godini”, FINA, 2016., str. 26. i 27.

Prema grafičkom prikazu 7. vidljivo je da mala poduzeća imaju najveći udio u zaposlenju (51,6%), te sudjeluju u doprinosu ukupnog prihoda sa 34,4%, dok najmanje doprinose izvozu i to 23%. Srednja poduzeća imaju približno isti udio u zaposlenju i ukupnim prihodima (oko 18%), ali sudjeluju s 27% u izvozu. Velika poduzeća su najviše orijentirana na izvoz. Na temelju ovih podataka vidimo koje su razlike u produktivnosti u pojedinim poduzećima i njihove sposobnosti za internacionaliziranje poslovanja.

Tablica 4. Struktura poduzeća s obzirom na veličinu od 2011. do 2015.

	2011		2012		2013		2014		2015	
	Broj subjekata	%	Broj subjekata	%	Broj subjekata	%	Broj subjekata	%	Broj subjekata	%
Mala i srednja poduzeća	90.831	99,6	96.906	99,6	100.841	99,7	104.116	99,7	106.221	99,7
Mala poduzeća	89.539		95.597		99.573		102.895		105.029	
Srednja poduzeća	1.292		1.309		1.268		1.221		1.192	
Velika poduzeća	359	0,4	348	0,4	350	0,3	354	0,3	348	0,3
Ukupno	91.190	100	97.254	100	101.191	100	104.470	100	106.569	100

Izvor: “Gospodarska kretanja 3/4, 2016”, Hrvatska gospodarska komora, 2016., str. 78.; “Analiza financijskih rezultata poduzetnika RH u 2015. godini”, FINA, 2016., str. 26.

Prema navedenim podacima iz tablice 4. vidljivo je da je udio malih i srednjih poduzeća u hrvatskom gospodarstvu u 2015. godini iznosio 99,7%, kao i u prethodne dvije godine što upućuje na nepromjenjivost strukture. Zabilježen je porast sektora malog i srednjeg poduzetništva od 2% u 2015. godini u odnosu na broj poslovnih subjekata u 2014. godini. Mala poduzeća su porasla za 2,1%, dok je broj srednjih poduzeća smanjen za 2,4%.

2.7. Europska politika za razvoj poduzetništva

Poduzetništvo je pokretač cjelokupnog gospodarstva države te je ključno za povećanje konkurentnosti i stvaranje radnih mjesta. Kompleksnost segmenta poduzetništva očituje se u velikom broju čimbenika koji na njega utječu, od ekonomskih, tehnoloških pa do socioloških i društvenih. Prema podacima Europske komisije 99% poduzetnika (otprilike 20 milijuna ljudi) u kategoriji je malih i srednjih poduzetnika (MSP) tj. imaju manje od 250 zaposlenika i smatraju se glavnim nositeljima gospodarskog rasta, inovacija, zapošljavanja i društvene integracije. Kao okosnica europskog gospodarstva, MSP-ovi su ključ oporavka Europe, stvaraju dvije trećine svih novih radnih mjesta u privatnom sektoru i održavaju stopu rasta broja novih radnih mjesta dvostruko većom nego u trgovačkim društvima.²⁶

Novi poduzetnici, posebno mali i srednji, predstavljaju najvažniji izvor novih zaposlenjagodišnje u Europi stvaraju više od 4 milijuna novih radnih mjesta.

Da bi se Europa i svaka država članica, pa tako i Hrvatska, gospodarski razvijala i rasla, te povećala broj zaposlenih, potrebno je povećati broj poduzetnika.

Udio osoba koje odabiru samozapošljavanje i poduzetništvo kontinuirano pada pa je 2010. postotak Europljana kojima je prvi izbor bio samozapošljavanje iznosio 45%, a 2013. 37%. Prema Anketi o radnoj snazi EU-a iz 2016., udio samozaposlenih osoba u ukupnoj radnoj snazi u EU-u 2004. dosegao je maksimum od 15,4%, a onda 2015. pao na dotad najnižih 14,9%. Takav se opadajući trend nastavio i u idućim godinama te je 2016., prema podacima Eurostata, stopa samozaposlenosti u ukupnom broju radno aktivnih osoba u EU-u iznosila 14%, odnosno samozaposleno je bilo 30,6 milijuna ljudi u dobi od 15 do 64 godine.²⁷

Udio poduzetnika u gospodarstvu razlikuje se od države do države kao i razlozi za slabu motiviranost za poduzetništvo, ali općenito gledajući, neki od razloga su: neadekvatan obrazovni sustav koji ne pruža čvrste temelje za poduzetništvo, otežan pristup financijskim sredstvima i kreditima, poteškoće pri promjeni i prebacivanju poslova, strah od sankcija ako poduzetnički pothvat ne uspije, promjene propisa i poreznog sustava te komplicirana administracija i birokracija.

²⁶ Maletić Ivana, Pet godina u EU, 2018. godina, str. 3

²⁷ Maletić Ivana, Pet godina u EU, 2018. godina, str. 3

MSP-ovima je potrebna pomoć za lakši pristup financiranju i u privlačenju kvalificiranih radnika kako bi promjene u gospodarstvu što manje utjecale na njih i kako bi mogli ostati konkurentni na globalnom tržištu.

Poduzetništvo je, uz inovativnost i industrijsku konkurentnost, ključni faktor za gospodarski oporavak. Poduzetnička politika EU-a osmišljena je u svrhu poboljšanja poslovnog okruženja povoljnog za pokretanje novih inovacija i poslovnih pothvata, promicanje poduzetničke klime i stvaranje radnih mjesta, te olakšavanja pristupa financiranju i tržištu za MSP-ove.

Prvi europski strateški dokumenti za razvoj poduzetništva usmjereni su na obrazovanje, učinkovitu administraciju i povoljne izvore financiranja.

Višegodišnji program za poduzetnike i poduzetništvo, posebice za MSP-ove usvojen je 2000. za razdoblje 2001.-2005. s ciljem poboljšanja financijskog okruženja za poduzetnike, osobito za MSP-ove, i omogućavanje lakšeg pristupa potpornim službama i programima EU-a.

Europska povelja za male poduzetnike usvojen je kad i Višegodišnji program 2000., i u njoj je definirano deset smjernica za podršku MSP-ovima: a) obrazovanje i priprema za poduzetništvo b) jeftinije i brže pokretanje trgovačkog društva c) bolje zakonodavstvo i regulativa d) dostupnost potrebnih radnih vještina e) poboljšanje pristupa on- line f) bolje korištenje prednostima unutarnjeg tržišta g) porezna i financijska pitanja h) jačanje tehnoloških sposobnosti malih poduzetnika i) korištenje uspješnim modelima za elektroničko poslovanje i razvijanje potpora malim poduzetnicima, te j) bolja zastupljenost interesa malog poduzetništva u tijelima Unije i na nacionalnoj razini.²⁸

Povelja je 2008. nadopunjena Aktom o malom poduzetništvu za Europu, najobuhvatnijom i najpotpunijom inicijativom o MSP-ovima. Jedan od prioriteta definiranih ovim aktom je smanjenje broja administrativnih postupaka i birokracije, s obzirom na to da učinkovita javna uprava prilagođena potrebama MSP-a može uvelike doprinijeti novom rastu.

Akcijski plan za razvoj poduzetništva stavlja u prvi plan obrazovanje, poduzetničku klimu i promociju poduzetništva.

U financijskom razdoblju 2014.-2020. donesen je Akcijski plan za razvoj poduzetništva 2020. Akcijski plan predstavlja novu viziju i aktivnosti poduzetništva u Europi te se temelji na tri

²⁸ Europska povelja o malim i srednjim poduzećima, dostupno na: http://msptb.net/wp-content/uploads/2014/05/Evropska_povelja_o_malom_i_srednjem_poduzetnistvu.pdf (pristupljeno: 24.07.2018.)

stupa: razvijanje poduzetničkog obrazovanja i osposobljavanja, stvaranje poduzetničke klime, te promicanje poduzetništva u određenim ciljanim skupinama. Kako bi se potaknula poduzetnička aktivnost i poslovanje MSP-ova, iz proračuna EU-a izdvajaju se znatna financijska sredstva u okviru različitih instrumenata (fondova, programa i drugih inicijativa). Neki od najvažnijih instrumenata su kohezijska politika, program Obzor 2020., Program za konkurentnost poduzeća te malih i srednjih poduzeća (COSME), program Kreativna Europa i Program za zapošljavanje i socijalne inovacije (EaSI). Planom ulaganja za Europu odnosno Europskim fondom za strateška ulaganja (EFSU) nastoji se do 2020. mobilizirati najmanje 500 milijardi eura privatnim i javnim ulaganjima. Cilj svih ovih instrumenata, programa i ulaganja je razvoj MSP-ova i inovacija.

2.8. Europski fondovi

Jedan od pozitivnih čimbenika ulaska u Europsku uniju su EU fondovi koji omogućavaju djelomično ili skoro potpuno financiranje dobro napisanih projekata koji za svrhu imaju razvoj određenog dijela zemlje.²⁹

Europski fondovi su financijski instrumenti za provedbu pojedine javne politike Europske unije u zemljama članica. To su zajednička sredstva koja se prema određenim pravilima i procedurama dodjeljuju korisnicima za provedbu projekta kako bi doprinijeli javnim politikama Europske unije. Značajna javna politika Europske unije je kohezijska politika za koju je od 2014.-2020. godine dodijeljeno 2,56 milijardi eura te kojoj je osnovna svrha smanjiti značajne gospodarske, teritorijalne i socijalne razlike koje postoje između regija Europske unije, ali i jačati globalnu konkurentnost europskog gospodarstva.

Na prijavu za financiranje se mogu prijaviti mala poduzeća, nevladine organizacije i organizacije civilnog društva, mladi, istraživači, poljoprivrednici i ruralno poduzetništvo. Na temelju uplata u proračun EU u određenom programskom razdoblju države članice dobivaju na raspolaganju određeni iznos bespovratnih sredstava (budžet razdoblja).

²⁹ Tolušić M., Koporčić N., Tolušić Z., Uloga i važnost EU fondova za Republiku Hrvatsku, Ekonomski vjesnik, 2013., str. 216

Koraci u pripremi projekta za apliciranje na EU fondove:

- Korak 1: Izbor natječaja
- Korak 2: Priprema projektne prijave
- Korak 3: Slanje prijave u skladu s naznačenim rokom
- Korak 4: Evaluacija projektne prijave od strane davatelja potpore
- Korak 5: Rezultati natječaja
- Korak 6: Čišćenje proračuna
- Korak 7: Potpis ugovora
- Korak 8: Provedba ugovora
- Korak 9: Kontrola projekta
- Korak 10: Isplata potpore

2.8.1. Strukturni i investicijski fondovi (ESI)

Pet velikih Strukturnih i investicijskih fondova (ESI) kojima se pridonosi provedba strategije Europa 2020. su:³⁰

- Europski fond za regionalni razvoj (EFRR) – regionalni i urbani razvoj
- Europski socijalni fond (ESF) – socijalna uključenost i dobro upravljanje
- Kohezijski fond (KF) – gospodarska konvergencija manje razvijenih regija
- Europski poljoprivredni fond za ruralni razvoj (EPFRR)
- Europski fond za pomorstvo i ribarstvo (EFPR)

Najznačajnija javna politika Europske unije je kohezijska politika kojoj je osnovna svrha smanjiti značajne gospodarske, socijalne i teritorijalne razlike između zemalja Europske unije. Središnje koordinacijsko tijelo Republike Hrvatske nadležno za njihovo upravljanje je Ministarstvo regionalnog razvoja i fondova Europske unije.

Sredstva se upravljaju u skladu sa strogim pravilima kako bi se čvrsto nadzirala njihova uporaba i osiguralo da se novac troši na transparentan i odgovoran način. Skupina od 28 povjerenika EU-a ima konačnu političku odgovornost za osiguravanje pravilne uporabe tih

³⁰ Europska komisija, Europski strukturni i investicijski fondovi. Dostupno na: http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/funding/ (pristupljeno: 25.07.2018.)

sredstava. Najvećim dijelom sredstava se upravlja u državama korisnicima dok odgovornost za obavljanje provjera i godišnjih revizija preuzimaju nacionalne vlade.

Prije nego što je Hrvatska ušla u EU imala je na raspolaganju sredstva Instrumenta pretpristupne pomoći (IPA), čiji su ciljevi bili: pomoć u tranziciji i jačanje institucija, prekogranična suradnja, regionalni razvoj, razvoj ljudskih potencijala, ruralni razvoj. Nakon što je postala članica, najveći izvor sredstava postaju strukturni fondovi.

2.8.1.1. Mogućnosti financiranja poduzetničkih projekata iz ESI fondova

U kohezijskoj politici za razdoblje 2014.-2020. posebno se izdvajaju sredstva za jačanje konkurentnosti MSP-ova. U operativnom programu za taj tematski prioritet izdvojeno je 970 milijuna eura. Do sada je raspisano više od 15 natječajeva, a u 2018. očekuje se raspisivanje još pet natječajeva. Uz ova ulaganja u proširenje proizvodnje, modernizaciju poslovanja, kupnju opreme i uvođenje novih tehnologija, kojima je cilj povećanje konkurentnosti, produktivnosti i bolje pozicioniranje na tržištu, financiraju se još tri područja istraživanja i inovacije, informacijske i komunikacijske tehnologije te podrška za prijelaz na gospodarstvo s malim udjelom ugljika.

Poduzetnicima su ta sredstva dostupna na temelju pripremljenih projekata koje prijavljuju na natječaju te, ovisno o kvaliteti prijave i mogućim učincima projekta, ostvaruju financiranje.

U većini poduzeća nema osobe koja je zadužena samo za rad na projektima EU-a, budući da informacije o otvorenim natječajima i natječajima u najavi dolaze iz različitih izvora, poduzetnici su često u dvojbi na koje se natječaje mogu prijaviti i s kojim projektima. Natječaje je moguće pretražiti koristeći se raznim filterima prema području, vrstu prijavitelja, tipu natječaja i sl. Osim otvorenih natječajeva, na internetskom portalu se mogu naći i zatvoreni natječajevi koji mogu biti korisni za pravovremenu pripremu projektnih prijedloga.

Tablica 5. Analiza financijskih pokazatelja provedbe operativnih programa za financijsko razdoblje od 2014. do 2020. godine sa stanjem na dan 31. svibnja 2018. godine. Iznosi su u eurima.

Program	Vrijednost dodijeljenih sredstava	Vrijednost objavljenih poziva	Vrijednost ugovorenih sredstava	Vrijednost isplaćenih sredstava korisnicima	Vrijednost doznačenih sredstava
OP Konkurentnost i kohezija	6.831.255.232	4.767.165.952	3.228.846.336	630.528.384	726.558.208
OP učinkoviti ljudski potencijali	1.617.328.125	703.669.888	519.472.224	118.649.568	170.048.688
Program ruralnog razvoja	2.026.222.500	1.297.000.704	986.369.408	448.982.784	425.125.600
OP za pomorstvo i ribarstvo	252.643.138	124.143.952	99.211.608	28.551.330	13.358.506
UKUPNO	10.727.448.995	6.891.980.288	4.833.899.520	1.226.712.064	1.335.090.944

Izvor: EU-projekti.info, Analize. Dostupno na: <https://www.eu-projekti.info/analize/>

Prema navedenim podacima iz tablice 5. na dan 31. svibnja 2018. godine vidljivo je da je najviše dodijeljenih sredstava u operativnom programu konkurentnost i kohezija gdje je vrijednost isplaćenih sredstava korisnicima samo 9,23% od ukupne vrijednosti dodijeljenih sredstava. Drugi po redu program koji ima najvišu vrijednost dodijeljenih sredstava je Program ruralnog razvoja gdje je vrijednost isplaćenih sredstava 22,16% od ukupne vrijednosti dodijeljenih sredstava. U operativnom programu učinkoviti ljudski potencijali vrijednost isplaćenih sredstava je 7,34% od ukupne vrijednosti dodijeljenih sredstava, a u operativnom programu pomorstva i ribarstva isplaćeno je 11,30% od ukupne vrijednosti dodijeljenih sredstava. Podatci upućuju na malu iskorištenost sredstava od ponuđene.

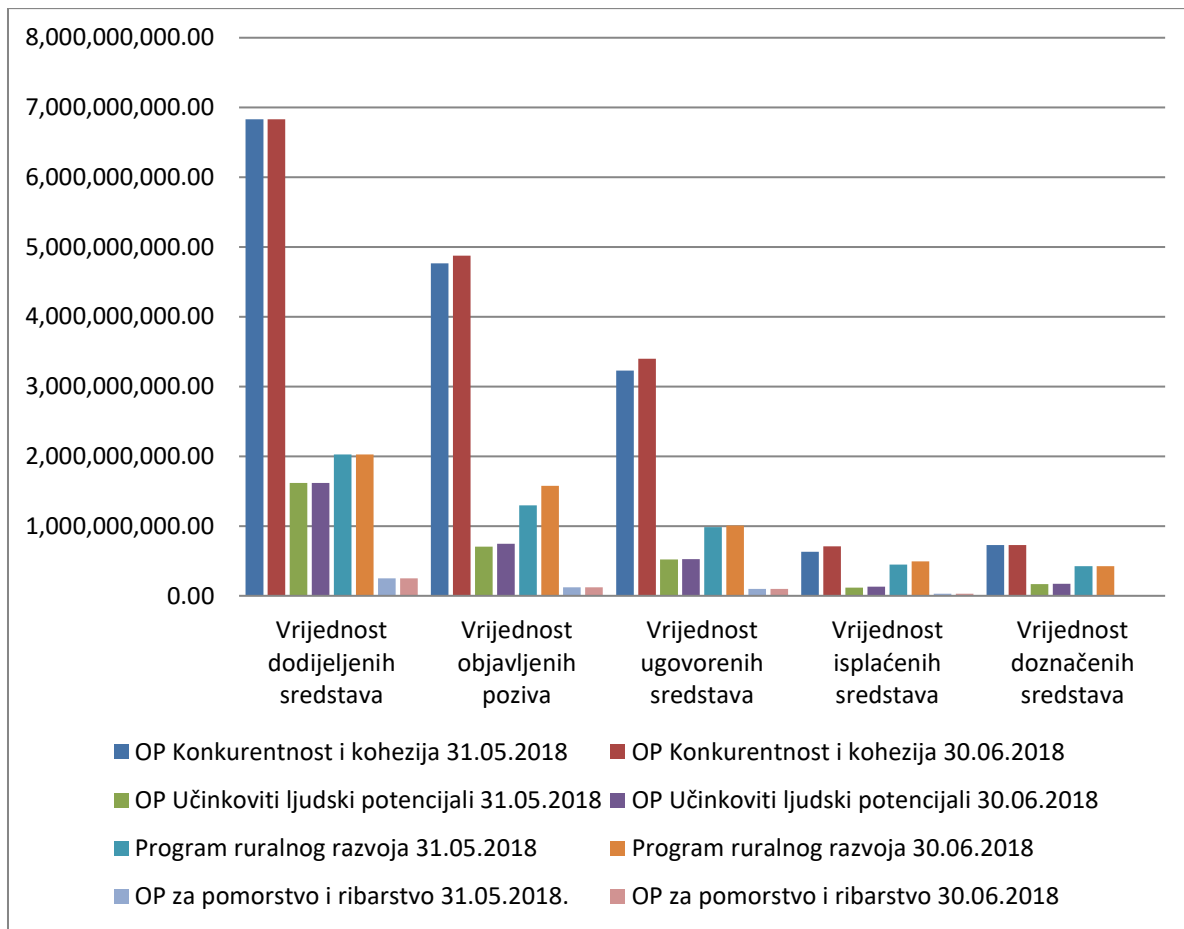
Tablica 6. Analiza financijskih pokazatelja provedbe operativnih programa za financijsko razdoblje od 2014. do 2020. godine sa stanjem na dan 30. lipnja 2018. godine. Iznosi su u eurima.

Program	Vrijednost dodijeljenih sredstava	Vrijednost objavljenih poziva	Vrijednost ugovorenih sredstava	Vrijednost isplaćenih sredstava	Vrijednost doznačenih sredstava
OP Konkurentnost i kohezija	6.831.255.232	4.878.073.856	3.398.032.384	708.237.376	726.558.208
OP Učinkoviti ljudski potencijali	1.617.328.125	747.779.520	525.306.592	133.354.784	172.941.392
Program ruralnog razvoja	2.026.222.500	1.574.644.600	1.006.046.720	492.400.320	425.125.600
OP za pomorstvo i ribarstvo	252.643.138	124.143.952	99.297.400	30.179.488	13.655.362
UKUPNO	10.727.448.995	7.324.641.792	5.028.683.264	1.364.172.032	1.338.280.576

Izvor: *Eu-projekti.info, Analize. Dostupno na: <https://www.eu-projekti.info/analize/>*

Prema navedenim podacima iz tablice 6. na dan 30. lipnja 2018. godine vidljivo je da se u roku od mjesec dana broj isplaćenih sredstava povećao. U operativnom programu konkurentnost i kohezija vrijednost isplaćenih sredstava je 10,37% od ukupne vrijednosti dodijeljenih sredstava. U OP učinkoviti ljudski potencijali vrijednost isplaćenih sredstava je 8,25% od ukupne vrijednosti dodijeljenih sredstava. U Programu ruralnog razvoja vrijednost isplaćenih sredstava je 24,30% od ukupno dodijeljenih sredstava. Program za pomorstvo i ribarstvo pokazuje isplaćena sredstva u visini od 11,94% od ukupno dodijeljenih sredstava.

Grafički prikaz 8. Usporedba Analize financijskih pokazatelja od 31.05.2018 do 30.06.2018



Izvor: Izrada autora na temelju podataka sa [Eu- projekti.info](https://www.eu-projekti.info/). Dostupno na: <https://www.eu-projekti.info/analize/>

Iz navedenog grafičkog prikaza 8. može se zaključiti da se vrijednost objavljenih poziva u mjesec dana povećala u svim programima osim u OP za pomorstvo i ribarstvo. Vrijednost ugovorenih i isplaćenih sredstava u svim programima imaju pozitivna kretanja, a najviše se očituje u OP konkurentnost i kohezija. Vrijednost doznačenih sredstava je u OP konkurentnosti i kohezija i Programu ruralnog razvoja ista, dok su se kod ostalih programa doznačena sredstva povećala.

2.8.1.2. Financijski instrumenti iz ESI fondova

Osim bespovratnih sredstava korisnik se može financirati i s pomoću financijskih instrumenata- zajmova i kredita po uvjetima povoljnijim od tržišnih u suradnji s razvojnim agencijama i bankama. Zahvaljujući programima iz ESI fondova poduzetnici u Hrvatskoj konačno mogu dobiti zajmove po prihvatljivim kamatnim stopama od 0,5% do 3,5% ovisno o vrsti ulaganja i razvijenosti područja u kojem se investicija realizira. Povoljni izvori financiranja jedan su od ključnih preduvjeta rasta ulaganja i pokretanja poduzetničkih projekata te su, uz bespovratna sredstva, financijski instrumenti izuzetno važni za poticanje rasta, razvoja i stvaranje novih radnih mjesta.

2.8.1.2.1. Jamstveni program

Program ESIF jamstva namijenjen je subjektima malog gospodarstva, a provodi se u suradnji s odabranim financijskim institucijama. U okviru tih jamstva razlikuju se:

- Pojedinačna jamstva kod kojih prijavitelj financijskoj instituciji podnosi zahtjev za odobrenje kredita za upotrebu ESIF pojedinačnog jamstva. Potom ta financijska institucija HAMAG-BICRO-u dostavlja informaciju o odobrenju kredita, nakon čega HAMAG-BICRO odobrava jamstvo.
- Portfeljna jamstva financijski su instrumenti u najavi kod kojih krajnji primatelj financijskoj instituciji podnosi zahtjev za odobrenje kredita uz upotrebu ESIF portfeljnog jamstva. Potom ta financijska institucija donosi odluku o odobrenju kredita i obavještava HAMAG- BICRO o uključenju poduzetnika u portfelj.

Tablica 7. Mjere u okviru HAMAG- BICRO ESIF Pojedinačnih jamstva

Značajka	Mjera A – ESIF Pojedinačna jamstva za investicijske kredite	Mjera B – ESIF Pojedinačna jamstva za kredite za obrtna sredstva
Minimalni iznos	150.000 eura	150.000 eura
Maksimalni iznos	2.000.000 eura	1.000.000 eura
Maksimalna stopa	80%	65%
Minimalno trajanje	1 godina	1 godina
Maksimalno trajanje	10 godina ili individualno, ovisno o strukturi ulaganja i procesu investicije	5 godina
Udio obrtnih sredstava	Najviše 30% od iznosa kredita	100%
Premija rizika	0,25% - 0,5% iznosa odobrenog jamstva	0,5% - 1% odobrenog jamstva
Obuhvat jamstva	Glavnica kredita	Glavnica kredita
Potpورا	Potpورا male vrijednosti i / ili državna potpora (GBER)	Potpورا male vrijednosti
Subvencija kamatne stope	Određenim ciljnim skupinama poduzetnika	Nije primjenjivo

Izvor: Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i investicije. Dostupno na: www.hamagbicro.hr

Uz mjeru A moguće je koristiti subvencije kamatne stope. Pojedinačna jamstva za investicijske kredite i kredite za obrtna sredstva se tretiraju kao potpora kroz pravilnik o De minimis potporama³¹. Kroz program jamstva se mogu osigurati mali gospodarski subjekti: trgovačka društva, obrti, fizičke osobe koje obavljaju djelatnosti slobodnih zanimanja, te ustanove.

³¹ Potpora male vrijednosti

2.8.1.2.2. Zajmovni program

ESIF zajmovni program namijenjen je subjektima malog gospodarstva prema kojem HAMAG- BRICRO direktno odobrava zajmove. Namjena ESIF zajmova može biti: modernizacija i proširenje postojećeg poslovanja, zadržavanje postojećih i povećanje radnih mjesta, osnivanje obrta i trgovačkih društava, samozapošljavanje i obrtna sredstva.

Tablica 8. Poduzetnički ESIF Mikro investicijski zajam pri HAMAG BICRO-u

Naziv programa	ESIF Mikro investicijski zajam
Ciljana skupina	Mikro i mali gospodarski subjekti te fizičke osobe koje u trenutku podnošenja zahtjeva za kredit nemaju registriranu vlastiti gospodarski subjekt (ako se zajam odobri, potrebno je registrirati gospodarski subjekt jer se ugovor o zajmu ugovara isključivo s registriranim gospodarskim subjektom)
Iznos	Od 1.000 eura do 25.000 eura
Kamatna stopa	0,5% - 1,5%
Poček	Do 12 mjeseci ako je rok otplate dulji od 12 mjeseci
Rok otplate	Do 5 godina, uključujući poček
Instrumenti osiguranja	Zadužnica i ostali instrumenti osiguranja, ovisno o procjeni rizika
Potpota	Potpota male vrijednosti
Namjena	Osnovna sredstva (materijalna i nematerijalna imovina) te obrtna sredstva (do 30% iznosa zajma)

Izvor: Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i investicije. Dostupno na: www.hamagbicro.hr

Tablica 9. Poduzetnički ESIF Mali zajam pri HAMAG- BICRO-u

Naziv programa	ESIF Mali zajam
Ciljana skupina	Mikro, mali i srednji gospodarski subjekti te fizičke osobe koje u trenutku podnošenja zahtjeva za kredit nemaju registrirani vlastiti gospodarski subjekt (ako se zajam odobri, potrebno je registrirati gospodarski subjekt jer se ugovor o zajmu ugovara isključivo s registriranim gospodarskim subjektom)
Iznos	Od 25.001 eura do 50.000 eura
Kamatna stopa	0,5% - 1,5%
Poček	Do 12 mjeseci ako je rok otplate dulji od 2 godine
Rok otplate	Do 10 godina, uključujući poček
Instrumenti osiguranja	Zadužnica i ostali instrumenti osiguranja, ovisno o procjeni rizika
Potpورا	Potpورا male vrijednosti
Namjena	Osnovna sredstva (materijalna i nematerijalna) te obrtna sredstva (do 30% iznosa zajma)

Izvor: Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i investicije. Dostupno na: www.hamagbicro.hr

Tablica 10. Poduzetnički ESIF Mikro zajam za obrtna sredstva pri HAMAG-BICRO-u

Naziv programa	ESIF Mikro zajam za obrtna sredstva
Ciljana skupina	Mikro i mali gospodarski subjekti
Iznos	Od 1.000 eura do 25.000 eura
Kamatna stopa	1,5% - 3,5%
Poček	Do 6 mjeseci ako je rok otplate dulji od 12 mjeseci
Rok otplate	Do 3 godine, uključujući poček
Instrumenti osiguranja	Zadužnica i ostali instrumenti osiguranja, ovisno o procjeni rizika
Potpora	Potpora male vrijednosti
Namjena	Obrtna sredstva (do 100% iznosa zajma)

Izvor: Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i investicije. Dostupno na: www.hamagbicro.hr

Agencija HAMAG- BICRO do sada je odobrila više od 90 ESIF zajmova, ukupne vrijednosti oko 260 milijuna kuna. Odobrenjem zajmova novozaposleno je više od 1800 ljudi.

Osim u okviru HAMAG- BICRO-a, podrška poduzetnicima u Hrvatskoj daje se i u okviru Hrvatska banke za obnovu i razvitak (HBOR).

ESIF financijski instrument pri HBOR-u namijenjen MSP-ovima su Krediti za rast i razvoj. Riječ je o dugoročnim investicijskim kreditima za one MSP-ove koji posluju dulje od dvije godine, a koji planiraju ulaganja u prerađivačku industriju, turizmu, kreativnoj industriji i uslugama temeljenim na znanju. Ti se krediti odobravaju putem Erste & Steiermarkische Bank d.d., Privredne banke Zagreb d.d. i Zagrebačke banke d.d., a financiraju se 50% iz izvora ESIF-a po kamatnoj stopi od 0%, a 50% iz izvora poslovnih banaka po tržišnoj kamatnoj stopi koju će utvrđivati poslovna banka. Ovakav način financiranja znači da će u konačnici kamatna stopa za poduzetnike biti značajno niža od one koju bi ostvarili bez korištenja sredstvima ESIF-a.³²

³² Započinje provedba financijskog instrumenta „ESIF Kredit zarast i razvoj“, dostupno na: <https://www.hbor.hr/zapocinje-provedba-financijskog-instrumenta-esif-krediti-rast-razvoj/> (pstistupljeno: 24.07.2018.)

Jedan poduzetnik može dobiti samo jedan ESIF Kredit za rast i razvoj, a namjena za koju se sredstva mogu odobriti su ulaganja u materijalnu i nematerijalnu imovinu te prijenos vlasničkih prava (do 30% iznosa kredita moći će se koristiti za obrtna sredstva povezana s predmetnom investicijom).

Kredit se mogu odobriti samo za nove investicije, a refinanciranje postojećih kredita nije dopušteno. Kredit se odobravaju na rok do 12 godina (uključujući poček do 2 godine), a za sektor turizma do 17 godina (uključujući poček do 4 godine). Najniži iznos krediti može biti 100.000 eura dok je najviši tri milijuna eura, odnosno do 10 milijuna eura za sektor turizma. Ukupni kreditni potencijal EIF Kredita za rast i razvoj iznosi 200 milijuna eura.

2.8.2. Europski fond za strateška ulaganja (EFSU)

Osim ESI fondova u novom programskom razdoblju poduzetnicima je na raspolaganje i Europski fond za strateška ulaganja (EFSU), glavni dio Plana ulaganja za Europu. Iz EFSU-a se izdaje garancija za financiranje rizičnijih projekata koji bez garancije ne bi mogli doći do financijskih sredstava, s ciljem mobilizacije većeg broja privatnih izvora financiranja i povećanja ulaganja u subjekte koji zapošljavaju do 3000 osoba, posebno u MSP-ove.

Da bi bio prikladan za ostvarivanje garancije iz EFSU-a, projekt mora ispunjavati više kriterija prihvatljivosti: ³³

- 1) Ekonomska održivost
- 2) Usklađenost s politikama EU-a
- 3) Osiguranje dodane vrijednosti
- 4) Mobiliziranje kapitala privatnog sektora u najvećoj mogućoj mjeri
- 5) Tehnička održivost

Nema ograničenja vezano za veličinu prihvatljivog projekta, Ne postoje ni tematske ni geografske kvote za dodjelu garancije iz EFSU-a koje se temelje, kad su kriteriji ispunjeni, isključivo na potražnji.

³³ Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i investicije. Dostupno na: <https://hamagbicro.hr/> (pristupljeno: 25.07.2018.)

Izravno financiranje Europske investicijske banke (EIB) uz garanciju EFSU-a moguće je za projekte veće od 50 milijuna eura dok se projekti MSP-ova i srednje kapitaliziranih poduzeća, ukupnog iznosa do 50 milijuna eura financiraju putem financijskih posrednika koji djeluju u državi članici kroz EFSU-ov prozor za MSP-ove.³⁴

Instrumenti koje EFSU nudi su: krediti, proizvodi dioničarskog tipa, jamstva, proizvodi za povećanje kreditiranja i stimuliranje tržišnog kapitala.

Za sredstva iz EFSU-a se mogu prijaviti: mikro, mala i srednja poduzeća, javna poduzeća i institucije, nacionalne investicijske banke te ugovorne investicijske platforme.

Najveći izazov u provedbi EFSU-a predstavlja nedovoljna informiranost. Čak 85 do 90% potencijalnih investitora još uvijek nema dovoljno znanja o mogućnostima EFSU-a.³⁵

2.8.3. Programi unije za podršku malom i srednjem poduzetništvu

Ostalim sredstvima izravno upravlja EU, a osiguravaju se u obliku:

- Bespovratnih sredstava³⁶ za posebne projekte koji su povezani s politikama EU-a
- Ugovora koji se dodjeljuju institucijama EU-a za nabavu usluga, robe ili radova

Najvažniji programi kojima raspolažu u sedmogodišnjem razdoblju 2014.-2020. su:

- Obzor 2020.
- INNOVFIN
- COSME
- EUREKA
- EUROSTARS
- ERASMUS ZA MLADE PODUZETNIKE
- LIFE

³⁴ Maletić Ivana, Pet godina u EU, 2018. godina, str. 22

³⁵ Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i investicije. Dostupno na: <https://hamagbicro.hr/> (pristupljeno: 25.07.2018.)

³⁶ Sredstva koja su strogo namjenska, definirana ugovorom i bespovratna samo ako se potroše u skladu s pravilima ugovora, u suprotnom su povratna.

Obzor 2020. je program kojem je cilj riješiti društvene izazove i premošćivanje jaza između istraživanja i tržišta. Program se odnosi na MSP-ove s najmanje tri i najviše pet partnera, a financiranje po projektu iznosi najviše 3 milijuna eura.

INNOVFIN je program koji je utemeljen inicijativom „InnovFin- financiranje EU-a za inovatore“ gdje se instrumentom osiguravaju jamstva i protujamstva za financiranje dugova kako bi se inovativnim MSP-ovima i malim poduzećima srednje tržišne kapitalizacije olakšao pristup zajmovima.

COSME je program kojem je cilj povećati konkurentnost europskih poduzeća, smanjiti nezaposlenost, stvoriti poticajnu poduzetničku okolinu i razvoj poduzetništva.

EUREKA je program koji potiče MSP-ove i velika poduzeća na suradnju s međunarodnim partnerima u pokretanju istraživačko- razvojnih aktivnosti, s ciljem jačanja inovacijskog kapaciteta poduzeća, poticanja međunarodne suradnje i stvaranje temelja za međunarodni tržišni plasman. Maksimalni iznos bespovratne potpore po pojedinom projektu iznosi: 60% za mala poduzeća, 50% za srednja poduzeća i 40% za velika poduzeća, ali najviše do 150.000 eura.

EUROSTARS je program za istraživanje i razvoj nastao kao zajednička inicijativa EUREKA-e i Europske komisije. Osnovni kriterij sudjelovanja je minimalno dvije zemlje članice. Glavni partner na projektu mora biti malo ili srednje trgovačko društvo koje provodi aktivnosti istraživanja i razvoja. Najmanje 50% aktivnosti treba provoditi partner koji provodi aktivnosti I&R. Ostali partneri na projektu moraju biti mala i srednja poduzeća. Maksimalni iznos bespovratne potpore po pojedinom projektu iznosi najviše 200.000 eura ili do 70% udjela hrvatskog partnera na projektu te maksimalno trajanje projekta je tri godine.

ERASMUS ZA MLADE PODUZETNIKE omogućava poduzetnicima da provedu određeno vrijeme u drugoj državi EU-a gdje će raditi i stjecati iskustva kod iskusnog poduzetnika. Riječ je o programu razmjene, ne o plaćenom zaposlenju.

LIFE je program za zaštitu okoliša i klimatske akcije namijenjene financiranju projekata iz područja zaštite okoliša kojoj je cilj prelazak Unije na gospodarstvo koje se prilagođava klimatskim promjenama.

2.9. Poduzetničke potporne institucije

Razvijene zemlje čine značajne napore kako bi putem potpornih institucija potaknule i pomogle poduzetništvu zbog izuzetnog značaja malog gospodarstva. Na taj način žele ostvariti povoljnu poduzetničku klimu te osnažiti i ohrabriti poduzetnike i sektore malih i srednje velikih poduzeća.

Institucije za podršku poduzetništvu i razvoju malog gospodarstva uključuju: ³⁷

- Institucije za podršku poduzetništvu koje osniva država ili njena tijela, pa stoga one imaju karakter državnih ili javnih službi.
- Institucije za podršku poduzetništvu koje osnivaju pojedinci ili grupe, pa su stoga one karaktera privatnih profitnih ili neprofitnih institucija.

I jedne i druge institucije od iznimnog su značenja za poticanje poduzetništva u Republici Hrvatskoj, i djeluju kako s republičke tako i regionalne i lokalne razine.

Tablica 11. Institucionalni nositelji aktivnosti razvoja poduzetništva i malog gospodarstva u Hrvatskoj

Razina Republike Hrvatske	Razina Općine/Grada/Županije
Sabor RH Vlada RH Ministarstvo gospodarstva, rada i poduzetništva (u suradnji naročito s:) <ul style="list-style-type: none">• Ministarstvom financija• Ministarstvom mora, turizma, prometa i razvitka• Ministarstvo znanosti, obrazovanja	Jedinice područne (regionalne) i lokalne samouprave: <ul style="list-style-type: none">• Državni uredi za gospodarstvo (u županijama)• Županijski uredi za gospodarstvo• Uredi/sluzbe za razvoj poduzetništva i malog gospodarstva (u općinama/ gradovima)
	Poduzetnička infrastruktura

³⁷ Marin Buble- Dejan Kružić: Poduzetništvo, realnost sadašnjosti i izazov budućnosti, Split, ožujak, 2006. Godina, str. 196

<ul style="list-style-type: none"> • i športa • Ministarstvom zaštite, okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva • Ministarstvom poljoprivrede, šumarstva i vodnog gospodarstva • Ministarstvom za europske integracije 	<ul style="list-style-type: none"> • Poduzetnički centri • Poduzetnički inkubatori • Tehnološki centri • Tehnološki parkovi • Inovacijski centri • Zone malog gospodarstva • Ostale institucije za razvoj gospodarstva
Vladine agencije, fondovi i institucije	Financijske institucije
<ul style="list-style-type: none"> • Hrvatska agencija za malo gospodarstvo • Hrvatska banka za obnovu i razvitak • Fond za razvoj i zapošljavanje • Fond za regionalni razvoj • Hrvatski zavod za zapošljavanje • Hrvatski fond za privatizaciju • Državni ured za upravljanje imovinom 	<ul style="list-style-type: none"> • Poslovne banke • Štedionice • Štedno- kreditne zadruge • Investicijski fondovi • Fondovi rizičnog kapitala • Razni neinstitucionalni ulagači
Komore, savezi i udruge	
<ul style="list-style-type: none"> • Hrvatska gospodarska komora • Hrvatska obrtnička komora • Hrvatski savez zadruga • Hrvatska udruga poslodavaca 	

Izvor: Marin Buble- Dejan Kružić: Poduzetništvo, realnost sadašnjosti i izazov budućnosti, Split, ožujak, 2006. godina, str. 196.

Provedba strateških pravaca razvoja i programskih aktivnosti u interesu malog gospodarstva Republike Hrvatske ne bi bila moguća bez adekvatne mreže potpornih institucija- poduzetničke infrastrukture namijenjene njegovoj podršci, promociji i razvoju.

Putem svih navedenih institucija, poduzetnik brže i lakše realizira svoje poslovanje, motiviran je da ulaže veće investicije i zapošljava veći broj ljudi, dok država putem poticajnih mjera postiže manju nezaposlenost i bolji gospodarski rast.³⁸

2.9.1. Uloga poduzetničkih potpornih institucija na ekonomski razvoj

Povezanost ekonomskog razvoja nekog gospodarstva i razine poduzetničke aktivnosti već je neko duže vrijeme predmet istraživanja, te je zajednički zaključak kako je poduzetništvo važan mehanizam o kojem ovisi ekonomski rast i kako one zemlje koje su povećale višu razinu poduzetničke aktivnosti, u isto vrijeme uživaju i veći ekonomski rast. Poduzetničko okruženje je temelj razvoja i poticanja poduzetničke aktivnosti te uključuje pristup izvorima financiranja, povoljne vladine politike i programe, te pristupe profesionalnim uslugama. Kako bi poduzetničko okruženje bilo poticajno za poduzetničke aktivnosti, istraživanja ukazuju na nužnost međusobne povezanosti svih elemenata poduzetničkog okruženja za prijenos znanja, stvaranja novih proizvoda i usluga, kao i veće konkurentnosti sektora malih i srednjih poduzeća.

2.9.2. Poduzetnički centri

Poduzetnički centri su središta poduzetničke izobrazbe te stručne savjetodavne pomoći poduzetnicima koji se razvijaju ovisno o broju poduzetnika na određenom području kojima su takve usluge potrebne.

Glavni zadaci poduzetničkih centara:³⁹

- Promoviranje poduzetništva
- Pružanje svih informacija vezanih za poduzetništvo na jednom mjestu
- Davanje informacija o mogućnostima ulaska u poduzetništvo i konzultantske pomoći

³⁸ Nikolić G., Zorić D., Razvoj startup kulture u Hrvatskoj u funkciji razvoja gospodarstva, Praktični menadžment: stručni časopis za teoriju i praksu menadžmenta, 2014., 98.-102. str

³⁹ Marin Buble- Dejan Kružić: Poduzetništvo, realnost sadašnjosti i izazov budućnosti, Split, ožujak, 2006. Godina, str. 3

- Davanje informacija o poticajnim mjerama, projektima i programima u poduzetništvu
- Davanje savjeta za vođenje poslovanja
- Pomoć u pripremi poslovnih planova i pripreme za samostalan ulazak u svijet poduzetništva
- Organiziranje informativnih aktivnosti u lokalnim medijima
- Internet usluge i povezivanje poduzetnika
- Organizacija seminara i drugih oblika dopunskog obrazovanja poduzetnika
- Upućivanje na specijalizirane oblike pomoći
- Koordinacija poduzetničkih aktivnosti u lokalnoj sredini
- Suradnja s lokalnom samoupravom u promoviranju poduzetništva
- Preuzimanje dijela stručnih poslova lokalne samouprave u razvoju malog gospodarstva

U Republici Hrvatskoj postoje 35 poduzetničkih centara, a njih šest se nalazi u Splitsko-dalmatinskoj županiji, a to su:

- Poduzetnički centar Kaštela, Kaštel Stari
- Poduzetnički centar Doxtus, Split
- Poduzetnički centar Vrgorac, Vrgorac
- CEDRA Split, Split
- PC Aktiva, Brač - Supetar
- Poduzetnički centar Solin, Solin
- Centar za inovacije i poduzetništvo, Rijeka
- Centar za poduzetništvo, Osijek
- Centar za poduzetništvo, Dubrovnik
- Centar za razvoj poduzetništva Ludbreg, Varaždin
- CEPOR, Zagreb
- CLIP Našice, Našice
- KLASTER ZNAM, Zagreb
- Križevački poduzetnički centar, Križevci
- Miholjački poduzetnički centar, Donji Miholjac
- PBIRO, Rijeka

- PC KZŽ, Krapina
- Plavi ured Poduzetnički centar Grada Zagreba, Zagreb
- Poduzetnički centar Vinodol, Novi Vinodolski
- Poduzetnički centar Beli Manastir, Beli Manastir
- Poduzetnički centar Cito, Đakovo
- Poduzetnički centar Erdut, Erdut
- Poduzetnički centar Ljubešćica, Ljubešćica
- Poduzetnički centar Pakrac, Pakrac
- Poduzetnički centar Pleternica, Pleternica
- Poduzetnički centar Samobor, Samobor
- Poduzetnički centar Sigma, Bjelovar
- Poduzetnički centar Vizija, Zagreb
- Poslovna zona Ivanec, Ivanec
- PTIC, Ogulin
- Rijeka 2020, Rijeka
- Tehnološki- inovacijski centar Međimurje, Čakovec
- Valpovački Poduzetnički centar, Valpovo
- VG Poduzetnički centar, Velika Gorica
- Zadruga Poduzetnička mreža, Bilje

3. PODUZETNIČKI CENTAR KAŠTELA

3.1. Osnovni podaci o Poduzetničkom centru

Poduzetnički centar Kaštela je poduzetnička potporna institucija za razvoj i poticanje poduzetništva, te je trgovačko društvo registrirano na Trgovačkom sudu u Splitu s osnovnom djelatnošću NKD 70.22 Savjetovanje u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem. Registriran je u jedinstvenom registru poduzetničke potporne institucije sukladno Zakonu o unapređenju poduzetničke infrastrukture pri Ministarstvu gospodarstva, poduzetništva i obrta. Privatna je investicija tvrtke Avizo osnovana 2015. godine, a potporu osnivanju dali su Grad Kaštela, Splitsko- dalmatinska županija te Ministarstvo poduzetništva i obrta.

Tvrtka: Poduzetnički centar Kaštela j.d.o.o. za razvoj i poticanje poduzetništva

Osnivači društva: AVIZO d.o.o. za poslovno savjetovanje

Sjedište Poduzetničkog centra: Kneza Višeslava 4, Kaštel Stari

Djelatnost: Savjetovanje u vezi s poslovanjem i ostalim upravljanjem

Pravni oblik: jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću

Temeljni kapital: 10,00 kuna

OIB: 12540623867

Matični broj: 04445244

Godina osnivanja: 2015.

Veličina : Mikro poduzetnik

Registrirane djelatnosti:

- Savjetovanje u vezi s poslovanjem i upravljanjem
- Računovodstveni poslovi
- Savjetovanje pravnih osoba glede strukture kapitala, poslovne strategije i sličnih pitanja te pružanje usluga koje se odnose na poslovna spajanja i stjecanje dionica i poslovnih udjela u drugim društvima

- Promidžba (reklama i propaganda)
- Odnosi s javnošću i priopćavanje
- Djelatnosti istraživanja tržišta i ispitivanja javnog mijenja
- Pružanje prevoditeljskih usluga
- Usluge prijepisa i kopiranja
- Poljoprivredno-savjetodavna djelatnost
- Organiziranje seminara, tečajeva, kongresa, sajмова, izložbi, promocija, zabavnih parkova, koncerata, festivala i zabavnih manifestacija
- Izrada i izvedba projekata, te savjetovanje iz područja informatike i računalnih djelatnosti
- Izrada i upravljanje bazama podataka
- Umnožavanje snimljenih zapisa
- Djelatnost pružanja audio i/ili audiovizualnih medijskih usluga
- Djelatnost pružanja usluga elektroničkih publikacija
- Audiovizualne djelatnosti
- Komplementarne djelatnosti audiovizualnim djelatnostima
- Kupnja i prodaja robe
- Pružanje usluga u trgovini
- Obavljanje trgovačkog posredovanja na domaćem i inozemnom tržištu
- Zastupanje inozemnih tvrtki
- Usluge informacijskog društva
- Posredovanje u prometu nekretnina
- Poslovanje nekretninama
- Stručni poslovi prostornog uređenja
- Obavljanje djelatnosti upravljanja projektom gradnje
- Prijevoz za vlastite potrebe

Poduzetnički centar Kaštela je također i partnerska institucija za pružanje stručne prakse studentima. Suraduje s Ekonomskim fakultetom u Splitu, te na taj način studentima pruža priliku odraditi stručnu praksu kao izborni predmet na trećoj godini preddiplomskog studija i studija druge godine diplomskih studija. Cilj ovakvog partnerstva je unaprjeđenje praktičnih znanja i vještina studenata, socijalno sazrijevanje kao i povećanje njihovih kompetencija u

zapošljivosti. Tijekom 2017. i 2018. godine na stručnoj praksi su bila 4 studenta s obzirom da je u poduzetničkom centru trenutno 2 zaposlenika.

3.1.1. Opći podaci o infrastrukturi i struktura zaposlenika

Poduzetnički centar Kaštela za obavljanje svoje djelatnosti koristi poslovni prostor na adresi Kneza Višeslava 4, 21216 Kaštel Stari, u vlasništvu Grada Kaštela, ukupne površine 35m². Poslovni prostor sastoji se od dvije cjeline: ured 1- radna prostorija, ured 2- sala za radionice/edukacije i arhiva. Poslovni prostor ima osiguran nesmetan pristup kao i parkiralište za min. 10 vozila.

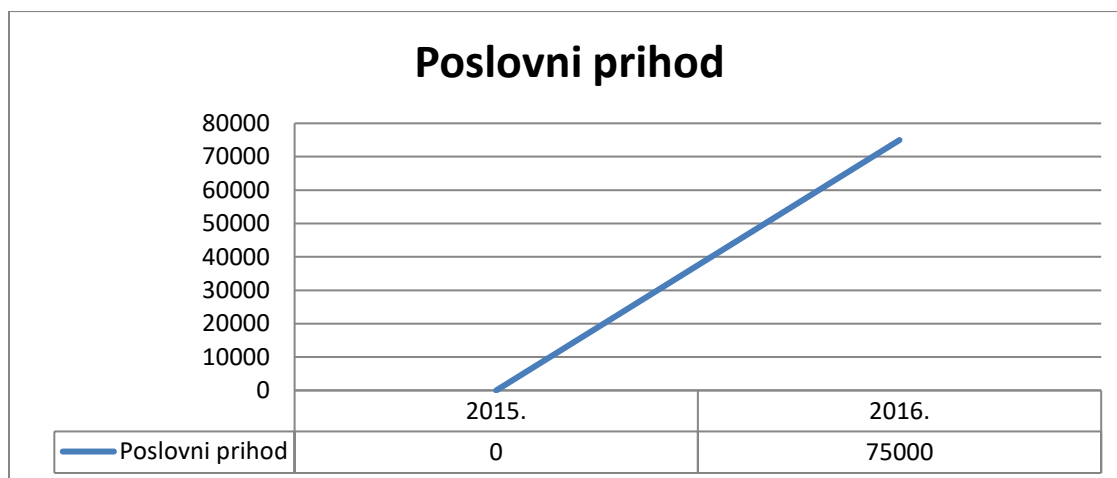
Tablica 12. Struktura zaposlenika

Ime	Stručna sprema
Tanja Rodin	VSS, dipl. oec.
Domagoj Topić	VSS, dipl. oec

Izvor: Poduzetnički centar Kaštela, Izvješće o provedenim aktivnostima

3.1.2. Poslovni prihodi poduzeća

Grafički prikaz 9. Poslovni prihodi poduzeća 2015. i 2016. godine



Izvor: Izrada autora na temelju podataka sa Fininfo. Dostupno na: <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/poduzetnicki-centar-kastela/Detaljno/639762>)

Na temelju grafičkog prikaza 9. vidljivo je da poslovni prihodi imaju pozitivna kretanja.

3.2. Uloga Poduzetničkog centra

Uloga Poduzetničkog centra je poticanje gospodarskog rasta planiranjem i pravodobnom izgradnjom poduzetničke infrastrukture koja je u funkciji ravnomjernog regionalnog razvoja Republike Hrvatske, bržeg rasta poduzetništva, povećanja investicija i zaposlenosti.

Usluge koje Poduzetnički centar Kaštela pruža su:

- Informiranje i savjetovanje o osnivanju i poslovanju pravnog subjekta, izvora financiranja, bespovratnih potpora EU fondova i nacionalnih programa potpora
- Stručna pomoć u pripremi projekta za natječajne EU fondova i Nacionalnih programa potpora
- Izrada aplikacija za natječaje
- Izrada kreditnih zahtjeva za investicijske kredite (krediti uz subvenciju kamate)
- Izrada poslovnog plana i investicijske studije
- Edukacije i radionice
- Promocija poduzetništva i gospodarstva na razini grada i županije, povezivanje s ostalim dionicama u cilju jačanja lokalnog poduzetništva

Glavni poslovi su natječajni za bespovratne potpore i nacionalne programe potpora, utvrditi gdje se zainteresirani najbolje mogu uklopiti i zadovoljiti kriterije, utvrditi najpovoljnije načine te u kojem natječaju ima najviše šanse za dobiti bespovratna sredstva.

Poduzetnicima sa šireg područja grada Centar omogućuje besplatnu uslugu kao što su:

- Savjetovanje za Mjeru aktivne politike zapošljavanja HZZ-a- Potpore za samozapošljavanje- start up tvrtke
- Za novoosnovane tvrtke s područja grada Kaštela osim samog savjetovanja besplatna izrada poslovnog plana za Potpore za samozapošljavanje, HZZ-a
- Savjetovanje i tehničke pomoći za Mjeru aktivne politike zapošljavanja HZZ-a- Potpore za zapošljavanje kod već postojećih poduzetnika

- Savjetovanje u vezi s osnivanjem tvrtke (postupak osnivanja, odabir pravnog oblika- obrt, društvo s ograničenom odgovornošću, jednostavno društvo s ograničenom odgovornošću, obiteljsko poljoprivredno gospodarstvo i dr., porezni tretman- porez na dohodak, porez na dobit, plaće, doprinosi i dr., PDV i sl.)
- Savjetovanje u vezi kreditnih programa za poduzetnike početnike
- Savjetovanje u vezi poslovanja pravnog subjekta
- Savjetovanje u vezi kreditnih programa za investicije
- Informiranje i savjetovanje o mogućnostima apliciranja na EU fondove
- Informiranje i savjetovanje o mogućnostima apliciranja na nacionalne Programe bespovratnih potpora
- Besplatna pomoć u izradi natječajne dokumentacije za natječaje Splitsko- dalmatinske županije i jednostavnije natječaje nadležnih ministarstava
- Edukacije i radionice ciljanim skupinama korisnika o mogućnostima EU fondova

Usluge kao što su informiranje i savjetovanje o svim oblicima potpora ili kreditiranja su besplatne, kao i izrada poslovnog plana za potporu po Programu potpora male vrijednosti za samozapošljavanje za sve buduće kaštelanske poduzetnike koji će biti registrirani za obavljanje djelatnosti na području grada.

Korisnici usluga:

- Nezaposlene osobe
- Start-up poduzeća
- Mikro, mali i srednji poduzetnici
- Obiteljska poljoprivredna gospodarstva
- Seljačka domaćinstva
- Privatni iznajmljivači
- Lokalna zajednica (udruge, javne ustanove i sl.)

Korisnicima su usluge dostupne putem osobnog kontakta u uredu ili putem telefona, e- maila ili weba.

E-mail: info@poduzetnickicentarkastela.hr

tanja@poduzetnickicentarkastela.hr

domagoj@poduzetnickicentarkastela.hr

Web stranica: www.poduzetnickicentarkastela.hr

3.3. Ciljevi Poduzetničkog centra Kaštela

Ciljevi:

Unapređenje i razvoj obrtništva, malog i srednjeg poduzetništva, kroz planirane aktivnosti PCK-a:

- Pružanje informacija od važnosti za poduzetnike
- Obavljanje konzultantskih usluga i usluga savjetovanja poduzetnika
- Izobrazba poduzetnika i onih koji to namjeravaju postati putem seminara i radionica
- Monitoring i posredovanje u programima kreditiranja
- Izrada poslovnih planova i investicijskih studija
- Istraživanje tržišta i promocija
- Priprema, organizacija i provođenje sajmova
- Uska suradnja s resornim Ministarstvima
- Suradnja sa HAMAG-om, HBOR-om
- Suradnja s drugim poduzetničkim centrima i ostalim potpornim institucijama
- Koordinacija poduzetničkih aktivnosti među institucijama u poduzetništvu Splitsko-dalmatinske županije
- Aktivnosti Centra po principu “one- stop- shop”
- Poticanje suradnje poduzetnika sa znanstveno-istraživačkim institucijama te transfera tehnologije i znanja
- Računovodstvene usluge
- Administrativne usluge

3.4. Misija i vizija

Poduzetnički centar je „komunikacijski kanal“ između poduzetnika i nadležnih institucija kako bi poduzetnicima osigurali brži i lakši pristup informacijama, podupiranje razvoja malog i srednjeg poduzetništva kroz pružanje niza poslovnih i drugih usluga u različitim fazama

razvoja poduzeća u cilju gospodarskog razvoja i smanjenja nezaposlenosti kako na razini grada Kaštela tako i na razini Splitsko- dalmatinske županije.

Potporna institucija radi po principu „one- stop- shop“: Poduzetnici na jednom mjestu mogu dobiti sve relevantne informacije i savjete vezane uz pokretanje ili poslovanje poduzeća, izvore financiranja, EU fondove i Nacionalne programe potpora.

3.5. Izrada poslovnog plana i investicijske studije

Prilikom izrade poslovnog plana bitno je razraditi analizu o ulaganju u posao, o budućim rezultatima poslovanja, te o varijantnim rješenjima za moguće rizične situacije koje donose buduće vrijeme. Poslovni plan pomaže u jasnom sagledavanju poslovne prilike te pomaže u lakšem usmjeravanju i vođenju poslovnih aktivnosti.

Smisao svakog poslovanja je da se zadovolje nečije potrebe pa je zbog toga bitno razumjeti tržište (što ono traži, kakve su navike i potrebe kupaca, kupovna moć i spremnost na kupnju), vidjeti koje su tehnološke mogućnosti (znanje i iskustvo poduzetnika, materijalne mogućnosti za osiguranje suvremene opreme), ljudski potencijal (vještine i znanja ljudi uključenih u proces), financije (mogućnosti dobivanja novca), organizacija poslovanja (mora biti u funkciji optimalnog poslovanja, odnosno ostvarivanja definiranih ciljeva).

Investicijska studija se često naziva investicijski projekt, elaborat ili plan. To je dokument koji za projekt investicija u pokretanje ili povećanje djelatnosti prikazuje ekonomsku isplativost ulaganja i način na koji će projekt biti realiziran. Za razliku od poslovnog plana, investicijska studija će obraditi samo one aspekte poslovanja koji su bitni za izvedbu investicijskog projekta.

Ako je investicijski projekt realan i izvediv, poduzetnički centar pristupa izradi poslovnog plana ili investicijskoj studiji.

4. EMPIRIJSKO ISTRAŽIVANJE ULOGE PODUZETNIČKOG CENTRA KAŠTELA NA RAZVOJ GOSPODARSTVA

4.1. Metodologija istraživanja

U ovom dijelu rada provedeno je empirijsko istraživanje uloge poduzetničke potporne institucije na razvoj gospodarstva, a za realizaciju ciljeva istraživanja diplomskog rada i testiranje hipoteza odabran je Poduzetnički centar Kaštela.

Sa svrhom testiranja istraživačkih hipoteza, postavljenih na početku ovog istraživanja provedeno je istraživanje temeljeno na poslovanju poduzetničkog centra gdje su podaci izvađeni iz izvješća o provedenim aktivnostima, te je proveden intervju gdje se kroz razgovor ističe značajnost Poduzetničkog centra Kaštela za razvoj poduzetničkog okruženja i gospodarstva.

Prikupljeni podaci od izvješća o provedenim aktivnostima obrađeni su pomoću programa Microsoft Excel i SPSS programa (eng. Statistical Package for the Social Sciences).

4.2. Rezultati istraživanja

Glavne hipoteze glase:

H1: Poduzetnički centar Kaštela pozitivno utječe na razinu prihvaćenih projekata od strane EU

Da bi se izračunala značajnost utjecaja Poduzetničkog centra Kaštela na razinu prihvaćenih projekata od strane EU potrebno je usporediti postotak prihvaćenih projekata na državnoj razini s postotkom prihvaćenih projekata Poduzetničkog centra Kaštela.

Usporediti će se i postotci osiguranih iznosa za financiranje projekata na državnoj razini s onima Poduzetničkog centra Kaštela.

Dodatno, usporedba će se raditi na razini 2016. godine i 2017. godine, a za 2018. godinu još ne postoje potpuni podatci te bi bilo kakvo testiranje bilo nepouzđano.

Tablica 13. Postotak prihvaćenih projekata u 2016. godini

	2016.
Broj prijavljenih projekata na EU natječaje	25
Odobreno	21
Broj prijavljenih projekata na Nacionalni program potpora	15
Odobreno	15
Ukupan broj prijavljenih projekata	40
Ukupan broj odobrenih projekata	36
Realizacija u %	90%

Izvor: Poduzetnički centar Kaštela, Izvješće o provedenim aktivnostima

Kao što je vidljivo iz promatrane tablice, stopa prihvaćanja projekata Poduzetničkog centra Kaštela u 2016. godini iznosi 90%. Da bi se mogao donijeti statistički valjani zaključak, potrebno je taj postotak usporediti sa stopom prihvaćenih projekata na državnoj razini u 2016. godini koja iznosi 53,5%.

Tablica 14. Značajnost razlike postotka prihvaćenih projekata za 2016. godinu**One-Sample Test**

	Test Value = 53.5					
	T	Df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
Postotak_odobrenih_projekata_PCK_2016	177,078	39	,000	36,50000	36,0831	36,9169

Izvor: Istraživanje autora

Zaključak o značajnosti razlike postotka se donosi temeljem usporedbe empirijske signifikantnosti s zadanom signifikantnosti od 5%. Empirijska signifikantnost (α^*) teži u nula posto ($\alpha^* \approx 0\%$), te se u usporedbi s zadanom signifikantnosti zaključuje da vrijedi: $\alpha^* < \alpha$ ($0\% < 5\%$). Navedeno ukazuje na zaključak da je postotak prihvaćanja projekata u 2016. godini značajno veći kod Poduzetničkog centra Kaštela nego što iznosi državni prosjek.

Kao što se vidi iz gornje tablice, od ukupno 40 prijavljenih projekata odobreno ih je 36. Ukupna vrijednost tih 36 projekata iznosi 22 536 936,44 kn dok je poduzetnički centar osigurao povlačenje 7 026 025,98 kn s obzirom na ukupne prihvatljive troškove projekta. Usporedbom ta dva broja dolazi se do zaključka da je Poduzetnički centar Kaštela osigurao povlačenje sredstava od 31,18% u odnosu na ukupnu vrijednost projekata. Taj se broj uspoređuje s onim na državnoj razini koji iznosi 18,33%.

Tablica 15. Značajnost razlike u stupnju povlačenja sredstava iz EU fondova za 2016. godinu

One-Sample Test

	Test Value = 18.33					
	T	Df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
Udjel financiranja PCK 2016	119,627	35	,000	12,85000	12,6327	13,0673

Izvor: Istraživanje autora

Kao i kod prethodne tablice, zaključak se donosi temeljem usporedbe empirijske signifikantnosti s zadanom od 5%. I u ovom slučaju empirijska signifikantnost teži u nula posto ($\alpha^* \approx 0\%$), te se u usporedbi s zadanom signifikantnosti zaključuje da vrijedi: $\alpha^* < \alpha$ ($0\% < 5\%$). Navedeno ukazuje na zaključak da je stupanj povlačenja sredstava u 2016. godini značajno veći kod Poduzetničkog centra Kaštela nego što iznosi državni prosjek.

Tablica 16. Postotak prihvaćenih projekata u 2017. godini

	2017.
Broj prijavljenih projekata na EU natječaje	24
Odobreno	20
Broj prijavljenih projekata na Nacionalni program potpora	22
Odobreno	22
Ukupan broj prijavljenih projekata	46
Ukupan broj odobrenih projekata	42
Realizacija u %	91,30%

Izvor: Poduzetnički centar Kaštela, Izvješće o provedenim aktivnostima

Kao što je vidljivo iz promatrane tablice, stopa prihvaćanja projekata Poduzetničkog centra Kaštela u 2017. godini iznosi 91,3%. Da bi se mogao donijeti statistički valjani zaključak, potrebno je taj postotak usporediti sa stopom prihvaćenih projekata na državnoj razini u 2017. godini koja iznosi 63,45%.

Tablica 17. Značajnost razlike postotka prihvaćenih projekata za 2017. godinu**One-Sample Test**

	Test Value = 63.45					
	T	Df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
Postotak_odobrenih_projekata_PCK_2017	133,564	45	,000	27,85000	27,4300	28,2700

Izvor: Istraživanje autora

Kao i kod prethodnih analiza, zaključak se donosi temeljem usporedbe empirijske signifikantnosti s tabličnom od 5%. Empirijska signifikantnost (α^*) teži u nula posto

($\alpha^* \approx 0\%$), te se u usporedbi s zadanom signifikantnosti zaključuje da vrijedi: $\alpha^* < \alpha$ ($0\% < 5\%$). Navedeno ukazuje na zaključak da je postotak prihvatanja projekata u 2017. godini značajno veći kod Poduzetničkog centra Kaštela nego što iznosi državni prosjek.

Kao što se vidi iz gornje tablice, od ukupno 46 prijavljenih projekata odobreno ih je 42. Ukupna vrijednost za 42 projekata iznosi 10 148 798,94 kn dok je Poduzetnički centar Kaštela osigurao povlačenje 3 332 892,13 kn s obzirom na ukupne prihvatljive troškove projekta. Usporedbom ta dva broja dolazi se do zaključka da je centar osigurao povlačenje sredstava od 32,84% u odnosu na ukupnu vrijednost projekata. Taj se broj uspoređuje s onim na državnoj razini koji iznosi 23,54%.

Tablica 18. Značajnost razlike u stupnju povlačenja sredstava iz EU fondova za 2017. godinu

One-Sample Test

	Test Value = 23.53					
	T	Df	Sig. (2-tailed)	Mean Difference	95% Confidence Interval of the Difference	
					Lower	Upper
Postotak_odobrenih_projekata_PCK_2017	325,014	41	,000	67,77000	67,3500	68,1900

Izvor: Istraživanje autora

Kao i kod prethodne tablice, zaključak se donosi temeljem usporedbe empirijske signifikantnosti s zadanom od 5%. I u ovom slučaju empirijska signifikantnost teži u nula posto ($\alpha^* \approx 0\%$), te se u usporedbi s zadanom signifikantnosti zaključuje da vrijedi: $\alpha^* < \alpha$ ($0\% < 5\%$). Navedeno ukazuje na zaključak da je stupanj povlačenja sredstava u 2017. godini značajno veći kod Poduzetničkog centra Kaštela nego što iznosi državni prosjek.

Budući da je ustanovljeno da Poduzetnički centar Kaštela u 2016. i 2017. godini ima veći postotak prihvaćenih projekata nego što iznosi državni prosjek i budući da je ustanovljeno da poduzetnički centar Kaštela osigurava povlačenje sredstava većih od državnog prosjeka, **hipoteza H1** (Poduzetnički centar Kaštela pozitivno utječe na razinu prihvaćenih projekata od strane EU) **se prihvća.**

H2 – Korištenje sredstava iz EU fondova koji su ostvareni pomoću Poduzetničkog centra Kaštela su od izuzetne važnosti za razvoj poduzetničkog okruženja i gospodarstva

Da bi se dokazala pozitivna veza između korištenja sredstava iz EU fondova koji su ostvareni pomoću Poduzetničkog centra Kaštela i samog razvoja poduzetničkog okruženja i gospodarstva odrađen je intervju s djelatnicima čiji su stavovi i mišljenja, te dostupni podaci izneseni u nastavku.

Djelatnici ističu kako gospodarstvo Grada Kaštela pokazuje pozitivne trendove nakon nekoliko kriznih godina, gledano kroz rast ukupnih prihoda, rasta broja poduzetnika te rast prosječnog broja zaposlenih. Jedan od pokazatelja rasta se može prepoznati i u povećanju ukupnog broja poduzetnika gdje je bitno naglasiti kako su mali poduzetnici⁴⁰ najbrojniji u strukturi poduzetnika grada Kaštela, te su oni upravo potencijal rasta gospodarstva s obzirom da zapošljavaju preko 50% zaposlenih od ukupnog broja zaposlenih u pravnim osobama.

Najveći utjecaj na gospodarstvo Kaštela ima djelatnost prerađivačke industrije koja zapošljava najveći broj zaposlenih u odnosu na ostale djelatnosti te ostvaruje najveći udio u ukupnim prihodima poduzetnika Grada. Ostale djelatnosti koje imaju značajan utjecaj na gospodarstvo grada Kaštela su trgovina, prijevoz, skladištenje i građevinarstvo.

Kod kaštelanskih poduzetnika vidljivo je povećanje izvoza te ovakve aktivnosti doprinose povećanju gospodarske aktivnosti i razvitku gospodarstva Grada Kaštela, a na širem planu i Županije i RH. Danas je mali broj privatnih poduzetnika koji su svjesni alternativnih mogućnosti financiranja i koji su aktivni u privlačenju sredstava za svoj razvoj iz različitih fondova, uključujući i EU fondove. Samim investiranjem u dugotrajnu imovinu stvaraju preduvjet za buduću proizvodnju, te na taj način utječu na povećanje gospodarske aktivnosti grada.

Djelatnici ističu kako je za ostvarivanje veće razine konkurentnosti i održivog gospodarstva ključno poticati i razvijati prioritetno gospodarstvo i poduzetničku infrastrukturu na području grada Kaštela i okolice. Na taj način se povećava ulaganje u poticanje malog i srednjeg poduzetništva temeljenog na konkurentnim i inovativnim proizvodima i uslugama. Nužno je uspostaviti odgovarajuću gospodarsku infrastrukturu: gospodarske i poduzetničke zone,

⁴⁰ Prema zadnjim dostupnim podacima na području Kaštela ima 624 mikro i 48 malih subjekata.

centre, inkubatore, akceleratora, sustave podršci i prijenosa znanja i tehnologije u suradnji s regionalnim i lokalnim razvojnim institucijama.

Poduzetnički centar Kaštela je u 2016. i 2017. godini osigurao povlačenje ukupno 10 358 918,11 kn sredstava iz EU fondova za ukupno 78 projekata. Sami troškovi opremanja i rada poduzetničkog centra u dvije godine su iznosili 76 928,17 kn. Sama usporedba ovih brojeva govori dovoljno o konkurentnosti istoga.

Centar je osigurao značajna sredstva za 78 poduzeća te im omogućio vrlo povoljno kreditiranje i razvoj poduzetništva. Dodatno, financiranje iz EU fondova se može promatrati kao direktne strane investicije čime predstavljaju dodatan impuls razvoja hrvatskog gospodarstva.

Prvenstvena uloga poduzetničkih centara je informiranje, jer nepotpuno iskorištena dostupna sredstva su rezultat nedovoljne informiranosti hrvatskih građana o mogućnostima EU financiranja. Financijsko, porezno i kreditno savjetovanje te povezivanje klijenata s bankama i tijelima su jedan dio usluga koji je jako bitan za klijente. Nakon što se potencijalni poduzetnici informiraju na savjetovanjima ili putem panela i radionica oni budu potaknuti da krenu u nove investicije jer do sada nigdje na jednom mjestu ne mogu naći sve relevantne informacije za krenuti u novi pothvat. Poduzetnici su dosta neinformirani o fondovima EU-a i poprilično su neupućeni u to kako im pristupiti.

U svim novim natječajima pokazatelji na koji se moraju obvezati je povećanje prihoda i nova zapošljavanja jer na taj način potiču razvoj gospodarstva i poduzetničke aktivnosti. Za financiranje projekta treba pratiti odgovarajući poziv na podnošenje prijedloga ili projekata te pratiti smjernice o tome kako se prijaviti. Projekt se za financiranje natječe s projektima drugih kandidata.

Zbog malog broja poduzetničkih centara, klijenti dolaze sa područja cijele Županije bilo preko preporuke ili dobrog glasa o prihvaćenosti projekata. Centar u jednoj godini omogućio dostupnost informacija i promociju poduzetništva za preko 200 poduzetnika, kao i stručnu podršku u cilju jačanja kompetencija i konkurentnosti poduzetnika Splitsko- dalmatinske županije. Centar kroz programe i radionice pruža savjetodavne usluge i tehničku pomoć prema zainteresiranim grupama ovisno o djelokrugu rada s posebnim naglaskom na nezaposlenost i ostale ranjive grupe.

Djelatnici navode tri uspješna primjera koji su ostvareni pomoću njihove pomoći, a jedan od njih je projekt Sky beach apartments d.o.o. Kaštel Lukšić gdje je ukupna vrijednost projekta bila 15.354.245,00 kn, ukupni prihvatljivi troškovi projekta su 11.419.399,00 kn, a dodijeljena bespovratna sredstva su 5.160.525,90 kn što je 33,60% od ukupne vrijednosti projekta. Projekt je sufinanciran iz Europskog fonda za regionalni razvoj gdje je bio izdan natječaj za podršku razvoju MSP u turizmu povećanjem kvalitete i dodatne ponude hotela. Investicija se odnosila na izgradnju aparthotela s 4* s dodatnim sadržajem (restoran, lounge bar, bazen, sauna, jakuzi, rent a boat, jet ski & bike) s ciljem diferencijacije od ostatka turističke ponude općine Marina. Aparthotel će raditi tijekom cijele godine, zapošljavati će više od 10 djelatnika i u potpunosti se uklapati u razvoj strategije kako lokalne, tako i na razini županije i države.

Drugi uspješni primjera je Obrt za ribarstvo, trgovinu i usluge gdje je ukupna vrijednost projekta bila 761 732,98 kn, ukupni prihvatljivi troškovi projekta su 761 732,81 kn, a dodijeljena bespovratna sredstva su 432 091,81 kn što je 56,72% od ukupne vrijednosti projekta. Projekt je sufinanciran iz Europskog fonda za pomorstvo i ribarstvo gdje je bio izdan natječaj „produktivna ulaganja u akvakulturu“. Investicija se odnosila na opremanje uzgajališta dagnji u šibenskom akvatoriju, Ušće rijeke Krke (oprema uzgajališta: konopi, bove, ponton, video nadzor, specijalizirano vozilo- hladnjača).

Treći uspješni primjer je korisnik OPG-a gdje je ukupna projektna vrijednost bila 473.287,50, a ukupni prihvatljivi troškovi su 381.150,00 te dodijeljena bespovratna sredstva 381.150,00 kn što čini cjelokupan iznos prihvatljivi troškova tj. 80,53 % od ukupne vrijednosti projekta. Projekt je sufinanciran iz Europskog poljoprivrednog fonda za ruralni razvoj gdje je bio izdan natječaj 6.1.1. Potpora mladim poljoprivrednicima. Investicija se odnosi na nabavku traktora s priključcima.

Na temelju primjera vidljivo je da su neki projekti financirani sa 33,60%, neki sa 56,75%, a neki pak sa 80,53% bespovratnih sredstava od ukupne vrijednosti projekta iz čega proizlazi da je za potporu za malu vrijednosti do 200.000,00 eura dostupnost bespovratnih sredstava 85%. Za veće vrijednosti mikro i mali poduzetnici mogu dobiti do 45% bespovratnih sredstava, a srednji do 35%.

Pozitivan utjecaj koji poduzetnički centar ostavlja je povezivanje dionika i međusobno poduzetnika s ciljem izmjene znanja i iskustva što iznimno doprinosi gospodarstvu kao i

poticanje u rješavanju zajedničkih problema i izazova. Cilj je da se ojača poduzetnička klima i stvori pozitivno poduzetničko okruženje.

Jedna od prednosti poduzetničkog centra je što daje određenu sigurnost jer kad se potencijalni korisnik sam prijavljuje šanse da prođe na natječaj su 50%, dok uz pomoć poduzetničkog centra izgledi za prolazak su puno veći i iznose 90% što je vidljivo iz statističke analize koja je provedena na temelju broja prijavljenih projekata na EU natječaje uspoređujući sa ukupnim brojem odobrenih projekata. Ostalih 10% koje je neuspješno uvelike ovisi o manjku sredstava, ne o nedostatnoj dokumentaciji ili broju bodova.

Poduzetnički centar na svakom natječaju odredi svoj bodovni prag, te ispod njega ne uzima klijente nakon čega slijedi priprema koja je temelj za uspješan projekt te u kojoj se određuje je li projekt sukladan uvjetima, ima li minimalan broj bodova za prolazak, te kolika je mogućnost da se rizik minimizira. Prednost uvijek dobiju oni koji će zapošljavati.

Klijent pri dolasku uvijek prvo mora naglasiti u što želi investirati jer svaki dobar projekt je počeo idejom te glavni cilj je pronaći odgovarajući natječaj kako bi se ideja pretvorila u projekt koja će biti sufinancirana novcem EU-a. Nakon što se pogledaju uvjeti kao što su natječajna dokumentacija, projektni obrasci, bodovni prag slijedi priprema projektnog prijedloga. Važna sastavnica natječajne dokumentacije su financijska izvješća koja sadrže sve kategorije troškova i tipove ulaganja gdje je ključno da budu prihvatljiva po osnovnim uvjetima što znači da se novac tokom provedbe mora namjenski upotrijebiti u skladu s troškovnikom. Postoji onaj dio bodova na koji se ne može utjecati, te oni na koje se može utjecati. Poduzetnički centar se najviše bazira na bodove na koje se može utjecati tako da projekt ne padne ispod liste zadanog broja bodova koji je prolazan.

Djelatnici za svaki natječaj za koji znaju da će biti odaziva odlaze na radionice pripreme, te ako projekt prođe odlaze na radionice provedbe kako bi mogli iznijeti projekt do kraja, što upućuje na to da se moraju konstantno educirati.

Poduzetničkom centru je cilj da u svakom kvartalu održi radionice ili panele kako bi potencijalne poduzetnike potakli da investiraju. Nakon jedne panel rasprave gdje je bilo 20 sudionika proizašlo je 7 kredita uz poticajnu kamatu EU, te 10 savjetovanja. Cilj panel rasprave je predstaviti i najaviti nove natječaje iz EU fondova, prezentirati iskustva korisnika i dati savjete kako lakše, brže i jednostavnije doći do sredstava.

Temeljem svega navedenoga, **hipoteza H2** (korištenje sredstava iz EU fondova koji su ostvareni pomoću Poduzetničkog centra Kaštela su od izuzetne važnosti za razvoj poduzetničkog okruženja i gospodarstva) **se prihvaća**.

H3 – Poduzetnički centar Kaštela pozitivno utječe na educiranost poduzetnika za kvalitetnim upravljanjem poduzećem i stjecanjem vještina

Istraživanjem ove hipoteze pretpostavlja se da će Poduzetnički centar Kaštela pozitivno utjecati na educiranost poduzetnika za kvalitetnim upravljanjem poduzećem i omogućiti stjecanje novih vještina na temelju dosadašnjeg poslovanja i učinka.

Poduzetnički centar je ostvario dostupnost svih relevantnih informacija ciljanim skupinama o natječajima i programima potpore, drugim oblicima financiranja osobnim kontaktom u prostorijama centra, slanjem e-maila, telefonskim ili pismenim obavještanjem putem web stranice.

Poduzetnički centar Kaštela je kroz 2016. i 2017. godinu ukupno proveo 263 savjetovanja. Konkretno, u 2016. godini provedeno je 12 savjetovanja na različite teme na kojima je sudjelovalo 85 poduzetnika. Dakle, osim usluga pribavljanja bespovratnih sredstava iz EU fondova, poduzetnički centar Kaštela aktivno educira poduzetnike na način da im pruža usluge educiranja i stjecanja vještina.

U 2017. godini to je još izraženije. Naime, u spomenutoj godini održano je 16 tematski različitih savjetovanja na kojima je prisustvovalo 178 poduzetnika.

Tablica 19. Usporedba između odrađenih savjetovanja Poduzetničkog centra Kaštela u 2016. i 2017. godini

Usluge u 2016. Godini	Broj klijenata	Usluge u 2017. Godini	Broj klijenata
Savjetovanje, tehnička pomoć i izrada poslovnog plana za Mjeru aktivne politike zapošljavanja HZZ-a - Potpore za samozapošljavanje	4	Pomoć u izradi aplikacije na natječaje Splitsko-dalmatinske županije	8
Savjetovanje i tehnička pomoć za Mjeru aktivne politike zapošljavanja HZZ-a – Potpore za zapošljavanje	1	Pomoć u izradi aplikacije na natječaj Ministarstva turizma, Konkurentnost turističkog gospodarstva	2
Savjetovanje u vezi osnivanja i poslovanja pravnog subjekta	3	"Pomoć u izradi aplikacije na natječaj Agencije za elektroničke medije, Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija za 2016. godinu"	1
Savjetovanje u vezi kreditnih programa za poduzetnike	6	Savjetovanje, tehnička pomoć i izrada poslovnog plana za Mjeru aktivne politike zapošljavanja HZZ-a - Potpore za samozapošljavanje	2
Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Podmjere ruralnog razvoja 6.3. Potpora razvoju malih PG/OPG-a	11	Savjetovanje i tehnička pomoć za Mjeru aktivne politike zapošljavanja HZZ-a – Potpore za zapošljavanje	2
Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Podmjera ruralnog razvoja 6.1., 6.2. i 6.4. poljoprivreda i nepoljoprivredne djelatnosti na ruralnom području	20	Savjetovanje u vezi osnivanja i poslovanja pravnog subjekta – start-up	17
Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Podmjera ruralnog razvoja 4.1.i 4.2. Ulaganja u razvoj PG/OPG-a i prerade poljoprivrednih proizvoda	12	Savjetovanje u vezi kreditnih programa za poduzetnike	12

Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Mjera Europskog fonda za ribarstvo	1	Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Podmjera ruralnog razvoja 6.3. Potpora razvoju malih PG/OPG-a	18
Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Mjera Vinske omotnice	0	Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Podmjera ruralnog razvoja 6.1., 6.2. i 6.4. poljoprivreda i nepoljoprivredne djelatnosti na ruralnom području	26
Poduzetnički Impuls	6	Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Podmjera ruralnog razvoja 4.1.i 4.2. Ulaganja u razvoj PG/OPG-a i prerade poljoprivrednih proizvoda	23
Strukturni fondovi – proizvodnja	8	Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Mjera Europskog fonda za ribarstvo	4
Strukturni fondovi – turizam	9	Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Mjera Vinske omotnice	1
Ostala informiranja i savjetovanja	4	Informiranje i savjetovanje o programu Konkurentnost turističkog gospodarstva	16
		Informiranje i savjetovanje o Strukturni fondovi - Kompetentnost i razvoj MSP	18
		Informiranje i savjetovanje o Strukturni fondovi - turizam	14
		Ostala informiranja i savjetovanja	14
Ukupno:	85	Ukupno:	178

Izvor: Poduzetnički centar Kaštela, Izvješće o provedenim aktivnostima

Na temelju navedenih podataka vidljivo je da sve veći broj poduzetnika dolazi na savjetovanje i educiranje što ukazuje na činjenicu da će brojka u budućnosti biti sve veća. U poduzetničkom centru se nastoji pomoći poduzetnicima kojima je potrebna stručna i savjetodavna pomoć pri pokretanju poduzetničkog pothvata, razvoju poslovanja, ali i rješavanju prepreka u poslovanju. Informiranje poduzetnika je usluga koju Centar pruža tokom cijele godine i koja je najviše tražena.

Tablica 20. Detaljno izvješće o provedenom savjetovanju u 2016. Godini

Savjetovanje za MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA - Potpore za samozapošljavanje	Područje	DJELATNOST
	Split	ordinacija fizioterapije
	K.Lukšić	frizerski salon
	K. Lukšić	Građevina
	Solin	Bravarija
Savjetovanje za MJERE AKTIVNE POLITIKE ZAPOŠLJAVANJA Potpore za zapošljavanje -		
	K. Lukšić	Ribarstvo
Savjetovanje u vezi osnivanja i poslovanja pravnog subjekta		
	K. Lukšić	Hostel
	K. Stari	slastičarna/kavana
	Split	cestovni prijevoz
Savjetovanje u vezi kreditnih programa za poduzetnike		
	Sinj	poslovna banka - investicijski kredit
	Split	mikrokreditiranje HAMAG-ordinacija
	K. Lukšić	mikrokreditiranje HAMAG -hostel
	Split	HBOR- hostel/praona rublja
	Imotski	HBOR- hotel Hvar
	Vrgorac	kredit uz subvenciju (žup./MINPO)
Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Podmjere ruralnog razvoja 6.3. Potpora razvoju malih PG/OPG-a		
	Trilj	gospodarski objekt/ mehanizacija
	Korušce	nasadi/mehanizacija
	Šolta	Mehanizacija
	Muč	mehanizacija/gospodarski objekti
	Sinj	Pčele
	Plano	nasadi ljekovitog bilja
	Imotski	nasadi maslina Vis
	Muč	sadnja voćnjaka, obnova stada
	K. Lukšić	Poljomehanizacija
	K.Stari	nasadi/mehanizacija
Marina	Poljomehanizacija	

Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Podmjera ruralnog razvoja 6.1., 6.2. i 6.4. poljoprivreda i nepoljoprivredne djelatnosti na ruralnom području		
	K. Kambelovac	višegodišnji nasadi/turizam
	K. Stari	višegodišnji nasadi/mehanizacija/oprema
	Bilice	OPG u osnivanju/kuća za odmor
	Split-Drniš	uzgoj životinja
	K. Lukšić	kuća za odmor (K.Štafilić)
	K. Lukšić	OPG - turizam Drvenik Mali/Kaštela
	K. Sućurac	OPG u osnivanju - Komiža višeg. Nasadi
	K. Stari	OPG u osnivanju-višeg. nasadi badema
	K. Sućurac	ruralni turizam K.Štafilić
	Split	kuća za odmor (Gornja Podstrana)
	Split	kuća za odmor Gata
	Split	kuća za odmor Košute
	Tugare	kuća za odmor
	Kostanje	seoski turizam/prerada poljoprivrednih proizvoda
	Hrvace	seoski turizam/prerada poljoprivrednih proizvoda
	Prapatnica	poljoprivreda/turizam
	Trogir	seoski turizam Blizna
	Stobreč	Apartmani
	Kaštel Lukšić	kuća za odmor
	Marina	kuća za odmor
Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Podmjera ruralnog razvoja 4.1.i 4.2 Ulaganja u razvoj PG/OPG-a i prerade poljoprivrednih proizvoda		
	Split	OPG u osnivanju/ nasadi žižule Vis
	Vrsi	višegodišnji nasadi (maslina, badem)
	Trogir-Plano	OPG u osnivanju/plastenici povrće
	Trogir	Plastenik
	Primošten	OPG u osnivanju/nasadi smilja

	Trogir	plastenik povrće/cvijeće
	Sinj	nasadi koštičavog voća
	Blizna	Uljara
	Kijevo	Pršutana
	Gata	nasadi voća
	Vis	podizanje nasada (masline, limun)
	Supetar	poljomehanizacija, oprema
Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Mjera Europskog fonda za ribarstvo		
	K. Gomilica	uzgajalište i purifikacijski centar
Poduzetnički Impuls		
	K. Stari	ulaganje u strojeve i opremu
	K. Novi	ulaganje u strojeve i opremu
	K. Sućurac	ulaganje u strojeve i opremu
	K. Sućurac	ulaganje u opremu i uređaje
	Split	ulaganje u opremu i uređaje
	Split	ulaganje u opremu i uređaje
Strukturni fondovi – proizvodnja		
	K Sućurac	izgradnja pogona i ulaganje u strojeve
	Split	ulaganje u strojeve
	Split	izgradnja pogona i ulaganje u strojeve
	Seget Donji	izgradnja pogona i ulaganje u strojeve
	Split	ulaganje u strojeve
	K. Stari	ulaganje u strojeve
	Imotski	izgradnja pogona i ulaganje u strojeve
	K. Kambelovac	izgradnja pogona i ulaganje u strojeve
Strukturni fondovi – turizam		
	K. Lukšić	Aparthotel****
	Split	hotel-hostel
	Sevid	Aparthotel****
	Srinjine	Aparthotel****
	K. Stari	Hotel
	Podgora	Aparthotel****
	Split	Aparthotel****
	Jesenice	Hostel
	Šibenik	suha marina

Ostala informiranja i savjetovanja		
	K. Lukšić	bazen –Lečevica, seoski turizam
	K. Lukšić	bazen/stolarija apartmani
	Split	aplikacija za turooperatore
	Trogir	Restoran

Izvor: Poduzetnički centar Kaštela, Izvješće o provedenim aktivnostima

Tablica 21. Detaljno izvješće o provedenom savjetovanju u 2017. Godini

Pomoć u izradi aplikacije na natječaj Splitsko-dalmatinske županije	Područje	DJELATNOST
	Split	ordinacija fizikalne terapije
	Vis	uzgoj grožđa i proizvodnja vina
	K.Lukšić	privatni iznajmljivač
	K. Štafilić	privatni iznajmljivač
	K.Sučurac	privatni iznajmljivač
	K.Lukšić	privatni iznajmljivač
	K.Štafilić	privatni iznajmljivač
	K.Lukšić	privatni iznajmljivač
Pomoć u izradi aplikacije na natječaj Ministarstva turizma, Konkurentnost turističkog gospodarstva		
	K.Novi	privatni iznajmljivač
	Blizna Gornja	seljačko domaćinstvo
Pomoć u izradi aplikacije na natječaj Agencije za elektroničke medije, Fonda za poticanje pluralizma i raznovrsnosti elektroničkih medija za 2016. Godinu		
	Kaštel Lukšić	emisije Kaštelanski šušur, Baština Dalmacije
Savjetovanje, tehnička pomoć i izrada poslovnog plana za Mjeru aktivne politike zapošljavanja HZZ - Potpore za samozapošljavanje		
	K.Lukšić	j.d.o.o. za izradu tradicijskih suvenira
	Vis	praonica rublja
Savjetovanje i tehnička pomoć za Mjeru aktivne politike zapošljavanja HZZ-a - Potpore za zapošljavanje		
	Lečevica	trgovina
	Split	projektiranje

Savjetovanje u vezi osnivanja i poslovanja pravnog subjekta -start- up		
	K.Sučurac	izrada weba, web oglašavanje, prevođenje
	K.Lukšić	obrt za iznajmljivanje skutera, bicikla i kajaka
	K.Lukšić	obrt ili tvrtka izvođenje plinskih instalacija/autoplina
	K.Novi	obrt ili tvrtka mala brodogradnja
	K.Stari	turizam
	K.Stari	građevinska bravarija
	K.Stari	turizam/web oglašavanje
	Split	prijevoz putnika turističkim brodom
	K.Štafilić	obrt ili tvrtka restoran/apartmani
	K.Lukšić	agencija za nekretnine/property
	Split	programiranje
	Sinj	ugostiteljstvo i biljar klub
	K.Stari	turizam
	K.Novi	servis brodova
	Marina	frizerski salon
	K.Novi	projektirni biro
	Srinjine	pogon za izradu inox brodske opreme
Savjetovanje u vezi kreditnih programa za poduzetnike		
	Split	prijevoz putnika/kupnja plovila
	K.Kambelovac	HBOR Malo i srednje gospodarstvo - dogradnja vrtić/sportski centar
	K.Novi	HBOR poljoprivreda i ujednačen razvoj - kupnja poljoprivrednih zemljišta i podizanje nasada pošipa
	Split	kuća za odmor
	Radošić	HBOR mikrokreditiranje - opremanje kuće za odmor
	Lečevica	HBOR malo i srednje gospodarstvo - restoran/konoba
	Marina	HBOR malo i srednje gospodarstvo - preuzimanje tvrtke
	Sinj	HBOR/HAMAG

		mikrokreditiranje
	K.Štafilić	HBOR mikrokreditiranje
	K.Lušić	HBOR malo i srednje gospodarstvo
	Split	kreditni uz subvenciju/ulaganje u strojeve
	Split	HBOR/HAMAG mikrokreditiranje
Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Podmjere ruralnog razvoja 6.3. Potpora razvoju malih PG/OPG-a		
	Blizna Donja	podizanje novih nasada
	Biševo	maslinik, voćnjak, vinograd/podizanje novih nasada i ulaganje u poljo mehanizaciju
	Trogir	nema OPG, novi nasadi malina, voća, ratarstvo u Baranji
	Trogir	ulaganje u traktori ostalu poljoprivrednu opremu
	Komiža	podizanje novih nasada
	Drniš	poljomehanizacija/ životinje
	Vis	podizanje nasada, poljomehanizacija
	Komiža	ulaganje u poljomehanizaciju
	Komiža	uređenje gospodarskog objekta, mehanizacija
	K.Lukšić	ulaganje u poljomehanizaciju
	K.Stari	ulaganje u poljomehanizaciju
	Primorski Dolac	modernizacija poljoprivrednog gospodarstva
	Split	podizanje nasada i ulaganje u opremu
	K.Lukšić	gospodarski objekt, poljomehanizacija
	K.Novi	oprema za plastenike
	Komiža	ulaganje u poljomehanizaciju
Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Podmjera ruralnog razvoja 6.1., 6.2. i 6.4. poljoprivreda i nepoljoprivredne djelatnosti na ruralnom		

području		
	Trogir	nabavka gospodarskog vozila
	Tugare	osnivanje OPG ili PG, kuća za odmor
	K.Lukšić	kuća za iznajmljivanje K.Štafilić ili Gomilica
	K.Kambelovac	kuća za iznajmljivanje K.Štafilić
	K.Lukšić	turizam, poljoprivreda
	K.Stari	ruralni turizam
	Komiža	ruralni turizam/prerada polj.
	Ploče	ruralni turizam
	K.Štafilić	poljoprivreda /ruralni turizam
	K.Štafilić	ruralni turizam
	Konavle	ruralni turizam
	K.Stari	uzgoj ljute paprike, prerada
	Blizna Gornja	kuća za odmor/apartmani
	Zvečanje	obnova starih kuća za turizam
	Ljubitovica	kuća za odmor
	Korušce	ruralna kuća za odmor
	Šolta	turizam
	Hvar	ruralni turizam
	Split	ruralni turizam /Klis
	K.Kambelovac	ruralni turizam
	K.Stari	ruralni turizam
	Gata	ruralni turizam
	Split/Gata	ruralni turizam
	Gata	ruralni turizam
	Gata	ruralni turizam
	Seget Gornji	ruralni turizam
Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Podmjera ruralnog razvoja 4.1.i 4.2. Ulaganja u razvoj PG/OPG-a i prerade poljop. Proizvoda		
	Kaštel Lukšić	pršutana/uzgoj
	Kaštel Sućurac	opremanje kalonice
	Trogir	poljoprivreda
	K. Novi	vinar pošip/ kušaona
	K.Novi	uljara

	Seget Donji	poljomehanizacija
	Šolta	ulaganje u novo postrojenje
	Trogir	prerada voća i povrća
	Trogir	poljomehanizacija
	Split	podizanje vinograda
	Split	podizanje nasada voća
	Vis	uljara
	Podbablje	podizanje nasada badema
	Split	ulaganje u građenje i opremanje staklenika za uzgoj povrća
	Split	ulaganje u poljoprivredne mehanizacije i opreme
	Sinj	ulaganje u poljomehanizaciju
	Seget Donji	ulaganje u opremanje staklenika/plastenika
	Trogir	ulaganje u poljomehanizaciju
	Split	ulaganje u opremanje staklenika/plastenika
	Seget Donji	uređenje gospodarskog objekta, mehanizacija
	Split	ulaganje u opremu
	Split	ulaganje u opremu staklenika
	Hrvace	podizanje nasada, poljomehanizacija
Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Mjera Europskog fonda za ribarstvo		
	Solin	uzgajalište i mrjestilište slatkovodne ribe
	K.Lukšić	uzgajalište školjaka
	Kaštel Lukšić	ribar
	K.Sučurac	ribar
Informiranje i savjetovanje o mogućnostima Mjera Vinske otmnice		
	Poljica	restrukturiranje vinograda i ulaganje u podrum
Informiranje i savjetovanje o programu Konkurentnost turističkog gospodarstva		
	K.Lukšić	privatni iznajmljivač
	K.Lukšić	privatni iznajmljivač
	K. Novi	vinar pošip/ kušaona
	Komiža	tradicijski drveni brod

	Trogir	privatni iznajmljivač
	K.Sučurac	privatni iznajmljivač
	K.Lukšić	privatni iznajmljivač
	K.Lukšić	novi privatni iznajmljivač
	K.Gomilica	obnova tradicijskog broda/ privatni iznajmljivač
	K.Stari	uređenje restorana
	K.Stari	obnova i uređenje restorana
	Hrvace	seljačko domaćinstvo
	Podgora	ulaganje u dodatan sadržaj
	Split	obnova tradicijskog broda za izlete
	Marina	ulaganje u dodatan sadržaj
	Trogir	ulaganje u dodatan sadržaj
Informiranje i savjetovanje o Strukturni fondovi - Kompetentnost i razvoj MSP		
	Omiš	ulaganje u strojeve/nova betonara/kamenolom
	Knin	strojevi
	K. Kambelovica	strojevi
	Split	radna vozila
	K.Lukšić	opremanje postrojenja
	K.Stari	ulaganje u radna vozila
	K.Stari	ulaganje u radna vozila
	Lovreć	ulaganje u strojeve
	K.Stari	ulaganje u strojeve
	K.Sučurac	ulaganje u strojeve
	Vis	mini pivovara
	Split	podizanje hale (skladište i servis)
	Split	ulaganje u strojeve za proizvodnju plastične i karton.amb.
	K.Stari	ulaganje u nova radna vozila
	K.Sučurac	ulaganje u strojeve
	K.Kambelovac	ulaganje u radna vozila
	K.Gomilica	ulaganje u strojeve
	Split	podizanje hale i ulaganje u opremu
Informiranje i savjetovanje o Strukturni fondovi – turizam		
	K.Stari	integrirani hotel - recepcija raspršenog hotela

	Hvar	hotel baština
	Hvar	Aparthotel***
	Dubrovnik/ Žrnovnica	Aparthotel****
	K.Lukšić	obnova kulturnih dobara - dvorac Rušinac
	Split	difuzni hotel
	K.Štafilić	rekonstrukcija/povećanje kapaciteta
	K.Štafilić	rekonstrukcija/ulaganje u dodatan sadržaj
	K.Kambel ovac	rekonstrukcija/povećanje kapaciteta/dodatan sadržaj
	K.Lukšić	rekonstrukcija/ulaganje u dodatan sadržaj
	K.Novi	integrirani hotel
	K.Stari	ulaganje u dodatan sadržaj
	K.Štafilić	ulaganje u povećanje kapaciteta i sadržaj
	Seget Donji	ulaganje u dodatan sadržaj
Ostala informiranja i savjetovanja		
	Kaštel Sućurac	ulaganje u opremu
	K.Gomilic a	oprema za klub
	K.Lukšić	tv emisija Kaštelanski šušur
	K.Novi	bazen
	K.Sućurac	toplinske pumpe/apartmani
	K.Stari	obnova obiteljske kuće
	K.Gomilic a	oprema za klub
	K.Lukšić	trgovina/turizam/ugostiteljst vo
	K.Kambel ovac	škola mažoret plesa
	K.Stari	ulaganje u strojeve i opremu
	Split	ulaganje u strojeve i opremu
	K.Novi	monter grijanja/oprema
	K.Stari	opremanje ugostiteljskog obrta
	K.Gomilic a	građevinski biro

Izvor: Poduzetnički centar Kaštela, Izvješće o provedenim aktivnostima

Kao što je vidljivo iz navedenih podataka najveći broj informiranja i savjetovanja o mogućnostima je bilo za Podmjeru ruralnog razvoja 6.1, 6.2, i 6.4. poljoprivreda i nepoljoprivredne djelatnosti na ruralnom području gdje je najviše klijenata došlo sa područja Kaštela, Trogira, Tugara, Komiže, Ploča, Šolte, Hvara, Splita, Bliznja Gornja, Gata, Korusce, Zvečanje itd., a najveći broj klijenata je bilo zainteresirano za temu ruralni turizam, višegodišnji nasadi, kuća za odmor ili iznajmljivanje.

Još jedna od podmjera gdje je bilo puno zainteresiranih je Podmjera ruralnog razvoja 4.1. i 4.2. Ulaganje u razvoj PG/OPG-a i prerade poljoprivrednih proizvoda gdje je najviše njih bilo ipak iz Splita, Trogira pa Kaštela i okolnih gradova. Najviše su bili zainteresirani za temu ulaganje u opremu, podizanje nasada, poljomehanizaciju, uljara, pršutana itd.

Na informiranje i savjetovanje o mogućnostima Podmjere ruralnog razvoja 6.3. Potpora razvoju malih PG/OPG-a je najviše njih došlo sa područja Kaštela, otoka Visa, Trogira i ostalih. Djelatnosti koje su bile najviše aktualne su podizanje novih nasada, ulaganje u poljomehanizaciju, modernizacija poljoprivrednog gospodarstva.

Na temelju tablica 20. i 21. vidljivo je da poduzetnički centar obuhvaća veliki dio područja, te rasprostranjenost na raznovrsne djelatnosti što ukazuje na stručnost djelatnika i brzu prilagodbu novom okruženju.

Poduzetnički centar svake godine pokušava u svakom kvartalu održati radionice ili panel rasprave kako bi poduzetnici ostali upućeni u ono što se nudi putem natječaja. Edukacije koje održavaju u prostorijama Centra pokušavaju svesti na minimalni broj te podijeliti na više dana zbog tog što žele da svatko ima priliku nešto kazati i u potpunosti shvatiti o čemu je riječ.

Neke od edukacije koje su provedene su „Sedam koraka kako do kredita ili kako koristiti kredit za financiranje poslovanja?“ koja je održana dva puta, a prvi put je bilo 14 polaznika, drugi 11 polaznika i trajalo je po 4 sata. Na savjetovanje u vezi kreditnih programa za poduzetnike u Centar je izuzev radionice došlo 12 klijenata.

Nakon toga je održana edukacija u Centru vezana za ruralni turizam gdje je bilo dosta savjetovanja i informiranja vezano za ovakvu mjeru te je bit bilo naglasiti sve mogućnosti, a na toj edukaciji je bilo 5 polaznika s tim da je na savjetovanje i informiranje izuzev edukacije došlo njih 15.

Održane su još dvije edukacije vezane za bespovratna sredstva za primarnu poljoprivrednu proizvodnju i preradu poljoprivrednih proizvoda- podmjere 6.1,6.3.,4.1.,4.2. Program ruralnog razvoja gdje je bilo svaki put cca po 8 polaznika, a na informiranje i savjetovanje izuzev edukacije je došlo 67 klijenata.

Polaznici radionica upoznali su se s procedurom podnošenja kreditnog zahtjeva kroz pripremu i obradu dokumentacije potrebne za odobravanje kreditnog programa Hrvatske banke za obnovu i razvoj, kao i o mogućnostima korištenja kreditnih Programa za poduzetnike početnike te programe namijenjene projektima koji se planiraju aplicirati na EU fondove. Cilj ovakvih edukacija je jačanje financijske pismenosti i financijskog potencijala poduzetnika u različitim fazama poduzetničkog projekta s naglaskom na poduzetnike početnike.

Centar kroz različite programe i radionice pruža savjetodavne usluge i tehničku pomoć prema zainteresiranim grupama ovisno o djelokrugu rada s posebnim naglaskom na nezaposlene i ostale ranjive ciljane skupine.

Pokazatelj uspješnosti za treći hipotezu je podatak o rastućem broju korisnika usluga. Broj klijenata svake godine se povećava za njih 100- tinjak što upućuje na to da Centar dobro radi i ostvaruje pozitivne rezultate.

Temeljem svega navedenog, **hipoteza H3** (Poduzetnički centar Kaštela pozitivno utječe na educiranost poduzetnika za kvalitetnim upravljanjem poduzećem i stjecanjem vještina) **se prihvaća.**

5. ZAKLJUČAK

Ekonomski razvoj Splitsko- dalmatinske županije je u uskoj vezi s razinom poduzetničke aktivnosti, a razina poduzetničke aktivnosti ovisi o tome u kojoj mjeri okruženje u kojem nastaju poduzetnički pothvati pružaju podršku njihovom razvoju. Poduzetnicima su na raspolaganju sredstva iz EU fondova koji su izvori sredstava, te se dodjeljuju korisnicima temeljem raznih programa koje osmišljava Europska zajednica i zemlje članice, te koji upućuju na postojanje određenih pravila kod korištenja tih sredstava.

Osnovno mjerilo uspješnosti članstva u Europskoj uniji je povlačenje sredstava iz europskih fondova jer zahvaljujući sve većim sredstvima malom i srednjem poduzetništvu se otvaraju nove prilike za povećanje konkurentnosti i produktivnosti, te smanjenju troškova, kao i otvaranju novih radnih mjesta.

Poduzetnički centri su zaduženi za operativno provođenje mjera za razvoj i poticanje poduzetništva na lokalnom i/ili širem području (županija, regija), koji su središta stručne i edukativne pomoći poduzetnicima radi razvoja poduzetništva u sredinama u kojima su osnovani.

Temeljni cilj ovog istraživanja je bilo razjasniti kakav utjecaj ima poduzetnički centar na razvoj gospodarstva i poduzetničkog okruženja, te jesu li usluge savjetovanja korisne poduzetnicima.

U teorijskom dijelu rada su pojašnjeni aspekti poduzetničkog centra, Europske unije, fondova i poduzetništva kao i njihovi utjecaji na gospodarstvo.

U drugom, empirijskom dijelu rada, gdje je provedena statistička analiza i gdje je odrađen intervju sa djelatnicima dokazano je kako Poduzetnički centar Kaštela ima pozitivan utjecaj na razvoj gospodarstva i informiranosti poduzetnika. Zbog ograničenja drugi dio istraživanja je odrađen na temelju kvalitativnih podataka koji nisu posredovani statističkom analizom ni drugim načinima kvantifikacije. U intervjuu su sagledana iskustva djelatnika koji su u doticaju sa razvojem gospodarstva, te na temelju njihovog iskustva i dokazanih tvrdnji sagledana su njihova viđenja i doživljaji.

Cilj istraživanja bio je pokazati da je uloga poduzetničkih potpornih institucija iznimno bitna za poticanje gospodarskog rasta planiranjem i pravodobnom izgradnjom poduzetničke

infrastrukture koja je u funkciji ravnomjernog regionalnog razvoja Republike Hrvatske, bržeg rasta poduzetništva, povećanje investicija i zaposlenosti. Cilj istraživanja je bio dokazati hipoteze koje glase:

H1- Poduzetnički centar Kaštela pozitivno utječe na razinu prihvaćenih projekata od strane EU

H2 – Korištenje sredstava iz EU fondova koji su ostvareni pomoću Poduzetničkog centra Kaštela su od izuzetne važnosti za razvoj poduzetničkog okruženja i gospodarstva

H3 – Poduzetnički centar Kaštela pozitivno utječe na educiranost poduzetnika za kvalitetnim upravljanjem poduzećem i stjecanjem vještina

U rezultatima provedenog istraživanja jasno se vidi da Poduzetnički centar Kaštela značajno utječe na razinu prihvaćenih projekata od strane EU, kao i na educiranost poduzetnika i razvoj gospodarstva što upućuje na to da se sve tri hipoteze prihvaćaju. Naime, stopa prihvaćenih projekata se kreće oko 90%, no ostatak je neuspješan jer na određenom natječaju nema dovoljno sredstava za sve. S obzirom da je centar u dvije godine omogućio povlačenje 10.358.918,11 kn za svoje klijente, što čini 31,69% od ukupne vrijednosti prijavljenih projekata s obzirom na ukupne prihvatljive troškove projekata i na to da subjekti koji imaju malu vrijednost projekta (200.000,00 eura) mogu dobiti dostupnost bespovratnih sredstava do 85%, a kada je riječ o većoj vrijednosti, mikro i mali poduzetnici mogu dobiti do 45%, a srednji poduzetnici mogu dobiti do 35% bespovratnih sredstava. Puno je faktora koji utječu na prihvaćenost projekta i njihovu samu vrijednost, ali napredak je vidljiv iz godine u godinu.

U RH ima 35 poduzetničkih centara, a samo 6 u Splitsko- dalmatinskoj županiji, te je za razdoblje 2014.-2020. na raspolaganju 11,69 milijardi eura iz Europski strukturnih i investicijskih fondova, a zajedno sa Nacionalnim programima dostupno je oko 13 milijardi eura. Do sada je prema podacima iz 2017. godine ugovoreno oko 27% iskorištenih sredstava, a glavni razlog veće neiskorištenosti projekata i mogućnosti koje nam nudi EU je upravo ta neinformiranost, nedovoljno osposobljenih i stručnih ljudi koji znaju kako na pravilan način pripremiti i provesti projekt, kompleksnost prijavne procedure, komplicirana dokumentacija i propisi koji se strogo provjeravaju u nadležnim institucijama.

Za kvalitetnu i uspješnu pripremu i provedbu projekata Europske unije potrebno je imati obučene i dobro informirane ljude koji znaju voditi projekte u skladu s europskom procedurom.

LITERATURA

Knjige:

1. Buble M.- Kružić D.: Poduzetništvo, realnost sadašnjosti i izazov budućnosti, Split, ožujak, 2006. Godina
2. Belić. M., Ćorić. G., Peurača B., Stojanović. G., Tonč. A., 2010. EU fondovi: Vodič kroz europske fondove 2008-2013., Zagreb
3. Cerovac, Faulend, Hodak, Majić, Mataija, Mijatović, Ondelj, Sokol, Šimac, Škreb, Šošić, Vidović, Žigman, Europska Unija, Zagreb, 2010. godina
4. Europska komisija, Vodič kroz sredstva EU-a, 2017. godina
5. Dalić, Mikuš, Čilić, Maletić, Pojmovnik fondova Europske unije
6. Hisrich, Peters, Shepherd: Poduzetništvo sedmo izdanje, 2011. godina
7. Kersan-Škabić, I.; Banković, M. : Malo gospodarstvo u Hrvatskoj i ulazak u Europsku uniju, 2008. godina
8. Kuvačić Nikola, Poduzetnička biblija- druga, izmijenjena i dopunjena naklada, 2005. godina
9. Obadič A., Tica J., Gospodarstvo Hrvatske, Zagreb, 2016. godina
10. Ott Katarina- urednica, Institut za javne financije; Zaklada Friedrich Ebert, Pridruživanje Hrvatske Europskoj uniji, Izazovi ekonomske i pravne prilagodbe, Zagreb, 2003. godina
11. Središnji državni ured za razvojnu strategiju i koordinaciju fondova Europske unije, Pojmovnik fondova Europske unije
12. Šošić H., Poduzetništvo, Zagreb, 1995. godina
13. Zelenika, R., Metodologija i tehnologija izrade znanstvenog i stručnog djela, Rijeka: Ekonomski fakultet Sveučilišta u Rijeci, 2000. godina
14. Žugaj M., Dumičić K., Dušak V. : Temelji znanstvenoistraživačkog rada- Metodologija i metodika, Varaždin, 2006. godina

Znanstveni časopisi:

1. Bistričić A., Agatić A., Kuzman Z., Značaj poslovanja malih i srednjih poduzeća u gospodarstvo Republike Hrvatske i gospodarstva zemalja Europske unije, Pomorstvo, 2011., 145.-158. str
2. Kersan- Škabić I., Banković M., Malo gospodarstvo u Hrvatskoj i ulazak u Europsku uniju, Ekonomska misao i praksa, 2008., 57.-76. str.
3. Kružić Dejan, Poduzetništvo i ekonomski rast: Reaktuliziranje uloge poduzetništva u globalnoj ekonomiji, Ekonomska misao i praksa, 2007. , 167.-192. Str
4. Kutnjak G., Europska unija u funkciji poticanja i razvoja malog i srednjeg poduzetništva, Poslovna izvrsnost: znanstveni časopis za promicanje kulture, kvalitete i poslovne izvrsnosti, 2010., 79.- 91. str.
5. Nikolić G., Zorić D., Razvoj startup kulture u Hrvatskoj u funkciji razvoja gospodarstva, Praktični menadžment: stručni časopis za teoriju i praksu menadžmenta, 2014., 98.- 102. str
6. Rajsman M., Petričević N., Marjanović V., Razvoj malog gospodarstva u Republici Hrvatskoj, Ekonomski vijesnik, 2013., 250.- 262. str
7. Tolušić M., Koporčić N., Tolušić Z., Uloga i važnost EU fondova za Republiku Hrvatsku, Ekonomski vjesnik, 2013., 215.- 222. str.
8. Škrtić M., Mikić M., Gospodarsko značenje hrvatskog poduzetništva- šanse i zamke, Zbornik Ekonomskog fakulteta u Zagrebu, 2006., 191.- 204. str.
9. Vuković I., Development of European Union and joining perspective of Croatia, Tourism and hospitality management, 2007., 507.- 514. str

Internet izvori:

1. Poduzetnički centar Kaštela, URL: <http://www.poduzetnickicentarkastela.hr/> (pristupljeno 20.04.2018.)
2. Strategija razvoja poduzetništva u RH 2013.-2020. URL: <http://www.europski-fondovi.eu/sites/default/files/dokumenti/Strategy-HR-Final.pdf> (pristupljeno 20.04.2018.)
3. Izvješće o stanju u prostoru Republike Hrvatske 2008.-2012. godine URL: <https://vlada.gov.hr/UserDocsImages//Sjednice/Arhiva//73.%20-%2012.pdf> (pristupljeno 20.04.2018.)

4. Poduzetnička centar Kaštela- poduzetnička potporna institucija za razvoj poduzetništva URL: http://www.poduzetnickicentarkastela.hr/wp-content/uploads/2017/10/Prezentacija_terenska-nastava.pdf (pristupljeno 20.04.2018.)
5. Europa 2020: Europska strategija rasta, URL: [https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Europski%20semestar/Dokumenti%20i%20publikacije/Bro%C5%A1ura%20Europa%202020%20\(EK%202014\).pdf](https://vlada.gov.hr/UserDocsImages/Europski%20semestar/Dokumenti%20i%20publikacije/Bro%C5%A1ura%20Europa%202020%20(EK%202014).pdf) (pristupljeno: 12.7.2018.)
6. Pet godina članstva Hrvatske u Europskoj uniji, URL: <http://www.mvep.hr/files/file/publikacije/pet-godina-clanstva-hrvatske-u-europskoj-uniji.pdf> (pristupljeno: 13.7.2018.)
7. Hrvatska.eu, URL: <http://croatia.eu/article.php?lang=1&id=31> (pristupljeno: 13.07.2018.)
8. The Effect of Entrepreneurial Activity on National Economic Growth, URL: <http://citeseerx.ist.psu.edu/viewdoc/download?doi=10.1.1.563.7794&rep=rep1&type=pdf> (pristupljeno: 20.7.2018.)
9. Europska unija; URL: https://hr.wikipedia.org/wiki/Europska_unija (pristupljeno: 20.7.2018.)
10. Europska povelja o malim i srednjim poduzećima, dostupno na: http://msptb.net/wp-content/uploads/2014/05/Evropska_povelja_o_malom_i_srednjem_poduzetnistvu.pdf (pristupljeno: 24.07.2018.)
11. Započinje provedba financijskog instrumenta „ESIF Kredit zarast i razvoj“, dostupno na: <https://www.hbor.hr/zapocinje-provedba-financijskog-instrumenta-esif-kreditirast-razvoj/> (pristupljeno: 24.07.2018.)
12. Europski strukturni i investicijski fondovi; URL: http://ec.europa.eu/regional_policy/hr/funding/ (pristupljeno: 25.7.2018)
13. HAMAG, URL: <https://hamagbicro.hr/> (pristupljeno: 25.07.2018.)
14. Promoting entrepreneurship URL: https://ec.europa.eu/growth/smes/promoting-entrepreneurship_en (pristupljeno: 25.7.2018.)
15. Eurostat, URL: <http://ec.europa.eu/eurostat/web/main/home> (pristupljeno: 1.8.2018.)
16. Europska unija, URL: https://europa.eu/european-union/about-eu/figures/economy_hr#tab-4-9 (pristupljeno : 2.8.2018.)
17. Kako funkcionira Europska unija, URL: : <http://www.edic-cakovec.eu/wp-content/uploads/2015/02/Kako-funkcionira-EU.pdf> (pristupljeno: 2.8.2018.)

18. Ministarstvo uprave Republike Hrvatske, Osnove sustava Europske unije. Preuzeto sa: <https://uprava.gov.hr/print.aspx?id=12944&url=print> (pristupljeno 02.08.2018.)
19. Fininfo, URL: <https://www.fininfo.hr/Poduzece/Pregled/poduzetnicki-centar-kastela/Detaljno/639762> (pristupljeno: 5.8.2018)
20. Geografija.hr. URL: <http://www.geografija.hr teme/europska-unija/> (pristupljeno 10.08.2018.)
21. Hrvatska agencija za malo gospodarstvo i investicije, URL: <https://hamagbicro.hr/> (pristupljeno: 13.08.2018.)
22. FINA , URL: <https://www.fina.hr/Default.aspx> (pristupljeno: 14.08.2018)
23. Središnji državni portal, URL: <https://gov.hr/moja-uprava/poslovanje/pokretanje-poslovanja/poduzetnicka-infrastruktura/1842> (pristupljeno: 14.08.2018.)
24. Ministarstvo gospodarstva, poduzetništva i obrta, URL: <http://reg.mingo.hr/pi/public/#> (pristupljeno: 15.08.2018.)
25. Gospodarstvo Hrvatske, URL: https://hr.wikipedia.org/wiki/Gospodarstvo_Hrvatske (pristupljeno 16.08.2018.)
26. Grad Kaštela, URL: <https://www.kastela.hr/> (pristupljeno: 16.08.2018.)
27. Energija, URL: <https://info.europa.ba/assets/pdf/publication/1526548595-energija.pdf> (pristupljeno: 16.08.2018.)

POPIS TABLICA

Tablica 1. Prosječan broj zaposlenih i produktivnost u malim poduzećima od 2011. do 2015. godine	26
Tablica 2. Prosječan broj zaposlenih i produktivnost u srednjim poduzećima od 2011. do 2015. godine	27
Tablica 3. Veličina poduzeća, ukupni prihod, zaposlenost i izvoz za 2014. i 2015.....	28
Tablica 4. Struktura poduzeća s obzirom na veličinu od 2011. do 2015.	30
Tablica 5. Analiza financijskih pokazatelja provedbe operativnih programa za financijsko razdoblje od 2014. do 2020. godine sa stanjem na dan 31. svibnja 2018. godine. Iznosi su u eurima.....	36
Tablica 6. Analiza financijskih pokazatelja provedbe operativnih programa za financijsko razdoblje od 2014. do 2020. godine sa stanjem na dan 30. lipnja 2018. godine. Iznosi su u eurima.....	37
Tablica 7. Mjere u okviru HAMAG- BICRO ESIF Pojedinačnih jamstva.....	40
Tablica 8. Poduzetnički ESIF Mikro investicijski zajam pri HAMAG BICRO-u.....	41
Tablica 9. Poduzetnički ESIF Mali zajam pri HAMAG- BICRO-u	42
Tablica 10. Poduzetnički ESIF Mikro zajam za obrtna sredstva pri HAMAG-BICRO-u.....	43
Tablica 11. Institucionalni nositelji aktivnosti razvoja poduzetništva i malog gospodarstva u Hrvatskoj	47
Tablica 12. Struktura zaposlenika	54
Tablica 13. Postotak prihvaćenih projekata u 2016. godini	60
Tablica 14. Značajnost razlike postotka prihvaćenih projekata za 2016. godinu.....	60
Tablica 15. Značajnost razlike u stupnju povlačenja sredstava iz EU fondova za 2016. godinu	61
Tablica 16. Postotak prihvaćenih projekata u 2017. godini	62
Tablica 17. Značajnost razlike postotka prihvaćenih projekata za 2017. godinu.....	62
Tablica 18. Značajnost razlike u stupnju povlačenja sredstava iz EU fondova za 2017. godinu	63
Tablica 19. Usporedba između odrađenih savjetovanja Poduzetničkog centra Kaštela u 2016. i 2017. godini.....	69
Tablica 20. Detaljno izvješće o provedenom savjetovanju u 2016. Godini.....	71
Tablica 21. Detaljno izvješće o provedenom savjetovanju u 2017. Godini.....	74

POPIS GRAFOVA

Grafički prikaz 1. Stopa nezaposlenosti prema spolu 4mj/2018 godine	15
Grafički prikaz 2. Ukupno ulaganje u istraživanje i razvoj kao postotak BDP-a u 2016. godini	16
Grafički prikaz 3. Putnici u cestovnom i željezničkom prijevozu u EU od 2004.-2016. godine	17
Grafički prikaz 4. Zračni prijevoz putnika 2010. -2017.....	18
Grafički prikaz 5. Uvoz energije kao udio ukupne potrošnje energija u zemlji.....	19
Grafički prikaz 6. Postotak električne energije proizvedene iz obnovljivih izvora energije u 2016. godini.....	20
Grafički prikaz 7. Razlika u zaposlenju, ukupnom dohotku i izvozu prema veličini poduzeća u 2015. godini.....	29
Grafički prikaz 8. Usporedba Analize financijskih pokazatelja od 31.05.2018 do 30.06.201838	
Grafički prikaz 9. Poslovni prihodi poduzeća 2015. i 2016. godine	54

SAŽETAK

Poduzetništvo kao razvojna i pokretačka snaga svakog gospodarstva temelj je uspješnosti države tj. ključan je element za povećanje konkurentnosti društva kroz generiranje rasta i otvaranje novih radnih mjesta. U Republici Hrvatskoj ima prostora za razvoj poduzetništva i poduzetničke aktivnosti, te je potrebno nastaviti poticati razvoj poduzetništva mjerama ekonomske politike, izgradnjom i unapređivanjem normativnog okvira, kao i institucija za poticanje poduzetničkih aktivnosti.

Kao odgovor na razvoj svjetskog gospodarstva i njegov utjecaj na Europu, Europska komisija predložila je niz programa za poticanje zapošljavanja, rasta i ulaganja diljem Europske unije. Ti programi dio su višegodišnjeg financijskog okvira 2014.- 2020..

Znatna potpora dostupna je malim i srednjim poduzećima, nevladinim organizacijama i neprofitnim organizacijama civilnog društva, mladima, istraživačima, poljoprivrednicima, javnim tijelima i mnogom drugima.

Država je razvila sustav poticaja i insitucionalnu potporu poduzetništvu u vidu različitih agencija koje osiguravaju pomoć, te je potrebno koristiti najbolja iskustva uspješnih zemalja u poticanju poduzetništva.

Cilj poduzetničkog centra je da omogući i poboljša pristup izvorima financiranja, podigne poduzetničke kompetencije, jača poduzetničku klimu i stvori pozitivno poduzetničko okruženje.

Empirijsko istraživanje u ovom radu je dokazano na temelju podataka iz Poduzetničkog centra Kaštela gdje su rezultati istraživanja ukazali na prihvaćenje navedenih hipoteza.

Ključne riječi: poduzetništvo, gospodarstvo, Poduzetnički centar Kaštela, povećanje konkurentnosti

SUMMARY

Entrepreneurship as the development and driving force of every economy is the foundation of a country's success ie. it is a key element for increasing the company's competitiveness through generating growth and creating new jobs. In the Republic of Croatia there is room for entrepreneurship and entrepreneurial activity, and it is necessary to continue to encourage entrepreneurship development through measures of economic policy, building and improving the normative framework, as well as institutions for the promotion of entrepreneurial activities.

In response to the development of the world economy and its impact on Europe, the European Commission has proposed a number of programs to stimulate employment, growth and investment across the European Union. These programs are part of the multi-annual financial framework 2014-2020.

Huge support is available to small and medium-sized enterprises, non-governmental organizations and non-profit civil society organizations, youth, researchers, farmers, public bodies and many others.

The state has developed a system of incentives and institutional support for entrepreneurship in the form of various agencies providing assistance, and it is needed to use the best experience of successful countries to encourage entrepreneurship.

The goal of the Entrepreneurship Center is to enable and improve access to funding sources, boost entrepreneurial competencies, strengthen the entrepreneurial climate and create a positive entrepreneurial environment.

Empirical research in this paper has been proved based on data from the Entrepreneurial Center Kaštela, where the research results indicated the acceptance of these hypotheses.

Key words: entrepreneurship, economy, Entrepreneurial center Kaštela, increased competitiveness